

PRISMA DEELPROJECT 1: IDENTIFICATIE DAADWERKELIJKE SPOEDLOCATIES

INTERPROVINCIAAL OVERLEG

12 december 2007

110504/ZF7/3P7/700139/001

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Algemeen	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Aanpak	6
2.1	Eerste selectie op bestanden	6
2.2	Beoordeling door de provincies	6
2.2.1	Website	6
2.2.2	Ondersteuning	7
2.2.3	Terugkoppeling met de provincies	8
3	De selectiemethode	9
3.1	Gebruikte bestanden	9
3.2	Onderbouwing van de SUBI+-selectie	9
3.3	Spoedgroepen en subspoedgroepen	10
3.4	Samenstellen dataset voor de selectiemethode	11
3.5	Samenvatting selectiemethode	12
3.5.1	Geen criteria toegepast	12
3.5.2	Criterium is aantal Hinderwetvergunningen	12
3.5.3	Specifiekere criteria	13
3.6	Kanttekeningen	14
4	De eerste selectie	15
4.1	Verdeling naar provincies	15
4.2	Vergelijking PRISMA met Werkvoorraad 2004	15
4.3	Vergelijking PRISMA met SUBI-methode	16
4.4	Verdeling naar spoedgroepen	16
4.5	Verdeling naar onderzoeksfase	18
4.5.1	Koppeling PRISMA-locaties met GLOBIS	18
4.5.2	De onderzoeksfase van de PRISMA-locaties	19
4.5.3	Locaties met geen vervolg en na 1987	20
5	Beoordeling door provincies	22
5.1	Beschrijving uitvoering door provincies	22
5.1.1	Drenthe	22
5.1.2	Flevoland	22
5.1.3	Fryslân	22
5.1.4	Gelderland	23
5.1.5	Groningen	23
5.1.6	Limburg	24
5.1.7	Noord-Brabant	24
5.1.8	Noord-Holland	24
5.1.9	Overijssel	25

5.1.10 Utrecht	25
5.1.11 Zeeland	26
5.1.12 Zuid-Holland	26
5.2 Ondersteuning	26
5.3 Voorbeelden van argumenten “spoed” of “geen spoed”	27
5.3.1 Toevoegen van spoedlocaties	27
5.3.2 Afschrijven van spoedlocaties	28
6 De resultaten	30
6.1 Resultaten op een rij	30
6.2 Bespreking resultaten plenair	31
6.2.1 Locaties met een standaardargumentatie	31
6.2.2 toevoegingen provincie Fryslân	32
6.2.3 De NAVOS-locaties	32
6.2.4 De KRW-locaties	32
6.2.5 Onvoldoende of niet-legitiem beargumenteerde locaties	33
6.2.6 Fouten in de beoordeling	33
6.2.7 Asbestlocaties	33
6.2.8 Conclusie	33
6.3 Resultaten na bewerking	34
7 Conclusies en vervolg van het PRISMA-project	35
7.1 Conclusies	35
7.2 Aanbevelingen voor het vervolg van PRISMA	36

HOOFDSTUK

1
Inleiding**1.1****ALGEMEEN**

In opdracht van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is door een consortium van ARCADIS, ReGister en Bureau 3B een onderzoek uitgevoerd, dat de eerste stap zet in de richting van de identificatie van de 'daadwerkelijke' spoedlocaties in Nederland. Het consortium was daarbij faciliterend aan de leden van het IPO.

Hieronder staat een overzicht van het totale project, waarvan dit deelproject een onderdeel is:

1. Het ontwikkelen en toepassen van een methode waarmee de potentiële spoedlocaties uit de databestanden kunnen worden geselecteerd die bij de provincies beschikbaar zijn. Tevens moet het mogelijk zijn hieruit weer een nadere selectie te maken van de locaties waar daadwerkelijk veldwerk moet worden uitgevoerd en moet aan de locaties of groepen van locaties een inschatting van de saneringskosten worden verbonden.
2. Het identificeren van de gebieden met omvangrijke grondwaterverontreinigingen, waar door technische, juridische of organisatorische problemen de aanpak van deze verontreinigingen lastig kan worden uitgevoerd.
3. Het maken van een overzicht en het geven van inzicht in de locaties waar maatschappelijke ontwikkelingen worden geblokkeerd door de aanwezigheid van bodemverontreiniging op de locatie.
4. Het ontwikkelen van een 'slimme' onderzoeksmethode waarmee de potentiële spoedlocaties op een afdoende, snelle en efficiënte manier kunnen worden onderzocht en waarmee de mogelijke spoedlocaties kunnen worden achterhaald. Tevens moet de methode inzicht geven in de te verwachten daadwerkelijke saneringskosten op locatieniveau. Verder moet een inschatting worden gegeven van de kosten en benodigde tijd om het slimme onderzoek uit te voeren.

In dit deelrapport wordt de selectie en beoordeling van spoedlocaties uit stap 1 beschreven. Aan dit deelrapport ligt een eerder rapport met de gehanteerde selectiemethode¹ ten grondslag.

¹ SUBIplus-analyse selectiemethode spoedlocaties, 18 april 2007

1.2

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt de algemene aanpak van het project beschreven, de eerste selectie van bestanden, en de werkwijze van provincies en projectteam. In hoofdstuk 3 wordt de selectiemethode toegelicht, waarmee op basis van Historische Bodembestanden (HBB) een centrale lijst van potentiële spoedlocaties is opgesteld. Deze lijst wordt in hoofdstuk 4 vergeleken met de lijst werkvoorraad uit 2004, en de GLOBIS-bestanden.

De beoordeling en bewerking van de lijst door de provincies is in algemene zin beschreven in hoofdstuk 5. De resultaten en aanbevelingen worden gepresenteerd in hoofdstukken 6 en 7.

HOOFDSTUK

2 Aanpak

2.1**EERSTE SELECTIE OP BESTANDEN**

Om te komen tot een lijst met de potentiële spoedlocaties, is een selectie gemaakt uit de Historische Bodembestanden (HBB) van de provincies. In de HBB is informatie opgenomen over bedrijfsterreinen en andere locaties die in het verleden mogelijk verontreinigd zijn geraakt. Vervolgens zijn deze gegevens gekoppeld aan de informatie over uitgevoerde bodemonderzoeken en saneringen die in het provinciale bodeminformatiesystemen GLOBIS staan. Op die manier is inzichtelijk gemaakt wat voor onderzoek op de geselecteerde locaties al heeft plaats gevonden en in welke onderzoeksfase de locatie zit. Zo is een eerste lijst samengesteld met de potentiële spoedlocaties, met per locatie daaraan gekoppeld de informatie die bij de provincie in GLOBIS bekend is.

De methode die bij de selectie van de locaties uit het HBB is gebruikt, is uitgebreid beschreven in het rapport 'SUBIplus-analyse Selectiemethode Spoedlocaties' (18 april 2007) en ter goedkeuring aan de provincies voorgelegd. De provincies hebben op 24 mei 2007 met de gemaakte selectie ingestemd. In hoofdstuk 3 wordt de methode op hoofdlijnen beschreven.

2.2**BEOORDELING DOOR DE PROVINCIES****2.2.1****WEBSITE**

De lijst met de geselecteerde locaties is via de website www.spoedlocaties.nl ontsloten. Met behulp van een unieke toegangscode met wachtwoord zijn voor de provincies alleen de eigen gegevens toegankelijk gemaakt. Om het ook voor de gemeenten mogelijk te maken de lijst met de locaties te bekijken en te beoordelen, zijn voor alle gemeenten aparte toegangscodes gemaakt, zodat zij hun deel van de lijst kunnen bekijken. Het onderdeel van de website dat is ingericht voor de beoordeling van de potentiële spoedlocaties, bestaat uit drie onderdelen:

- Spoedlocaties.
- Niet-spoedlocaties.
- Nieuwe locaties.

Spoedlocaties

Onder de noemer 'spoedlocaties' wordt de lijst met de geselecteerde potentiële spoedlocaties gepresenteerd. Binnen de lijst kunnen op grond van verschillende criteria nadere selecties worden gemaakt. Per locatie wordt de informatie gepresenteerd waarop de locatie als mogelijke spoedlocatie is geselecteerd, de ligging van de locatie (via Google Earth) en wat in GLOBIS over de locaties bekend is.

De provincie of de gemeente kan per locatie op het tabblad 'Beoordeling' aangeven of de locatie terecht als een mogelijke spoedlocatie is geselecteerd en de argumenten voor die beoordeling geven. Ook is er ruimte voor de gemeenten om aan te geven welke extra informatie zij over de locatie hebben, die mogelijk afwijkt van wat in GLOBIS staat.

Niet-spoedlocaties

De 'niet-spoedlocaties' zijn de locaties die aanvankelijk wel als een mogelijke spoedlocatie zijn geselecteerd, maar die op grond van de nadere criteria (zie hoofdstuk 3) toch buiten de selectie zijn gevallen. Deze niet-spoedlocaties worden wel aan de provincies en gemeenten gepresenteerd, omdat zij de belangrijkste bron zijn van waaruit locaties alsnog als spoedlocatie aan de lijst kunnen worden toegevoegd. Van deze locaties wordt dezelfde informatie gepresenteerd als de spoedlocaties: de achterliggende gegevens, de ligging en de informatie uit GLOBIS. Via het tabblad 'Beoordeling' kan worden aangegeven of de locatie alsnog als een spoedlocatie moet worden beschouwd. Wel moet deze keuze dan met argumenten worden onderbouwd. Ook bij deze locaties kunnen de gemeenten aangeven dat zij over aanvullende informatie beschikken die mogelijk nog niet bij de provincie bekend is.

Nieuwe locaties

Provincies en gemeenten kunnen ook nieuwe locaties aan de lijst met spoedlocaties toevoegen, die niet op de lijst met 'niet-spoedlocaties' staan. Het gaat dan om locaties die wel in het HBB staan, maar niet binnen de 492 geselecteerde UBI-codes vallen. Ook kunnen het locaties zijn die geen relatie hebben met een vermelding in het HBB en waar de bron van de verontreiniging onbekend is. Ook voor deze locaties geldt dat de toevoeging als mogelijke spoedlocatie met argumenten moet worden onderbouwd, zoals bijvoorbeeld dat uit bodemonderzoek is gebleken dat sprake is van een mogelijk spoedeisend geval van bodemverontreiniging.

2.2.2

ONDERSTEUNING

Nadat de gegevens over de locaties op de website waren ontsloten, is een helpdesk ingericht waar provincies en gemeenten terecht konden met vragen over locaties, de website of de manier waarop de beoordeling moest worden uitgevoerd.

Parallel aan de beoordeling door de provincies, is door het projectteam voor enkele groepen een diepteonderzoek uitgevoerd. Het betreft de volgende groepen:

- Gasfabrieken.
- Asbestverdachte bedrijven.
- Kolenmijnen.

Voor deze groepen kan betrekkelijk eenvoudig met behulp van bestaand onderzoek worden gecontroleerd of de locaties terecht als een spoedlocatie zijn geselecteerd of niet. De onderzoeken die voor deze groepen zijn uitgevoerd, zijn aan de provincies gestuurd, op grond waarvan extra locaties konden worden toegevoegd of locaties konden worden verwijderd.

Om de uitvoering van de beoordeling te vergemakkelijken, is een Handreiking opgesteld, waarin de beoordelaars (zowel provincies als gemeenten) langs de verschillende lijsten en tabbladen worden geleid. De Handreiking is via de website beschikbaar. Naast de werking van de tabbladen op de website, wordt in de Handreiking ook uitgelegd hoe 'missende locaties' het beste kunnen worden achterhaald, welke informatiebronnen daarvoor beschikbaar zijn, en waar dan op moet worden gelet.

2.2.3

TERUGKOPPELING MET DE PROVINCIES

De door het PRISMA-team gemaakte selectie is door de provincies beoordeeld en aan de gemeenten voorgelegd. In hoofdstuk 4 worden de uitkomsten van die beoordeling per provincie besproken.

Het PRISMA-project was opgebouwd rond de bijeenkomsten die in de periode april-juni met de provincies zijn belegd. Aanvankelijk was voorzien in drie bijeenkomsten, waarvan de laatste op 21 juni 2007 zou plaats vinden. Als snel maakten de meeste provincies duidelijk, dat zij voor een goede beoordeling van de lijst met spoedlocaties, dus inclusief het raadplegen van de gemeenten, meer tijd nodig hadden. Daarom werd besloten de looptijd van het project te verlengen, eerst tot 1 september, later tot 1 oktober 2007. Tot die datum hadden de provincies de tijd om de lijsten met de locaties te beoordelen. Per 1 oktober 2007 zou de definitieve lijst met potentiële spoedlocaties volgens PRISMA worden vastgelegd.

Tijdens de bijeenkomst met de provincies op 9 oktober 2007 bleek echter, dat meerdere provincies nog niet klaar zijn met de uitvoering van de beoordeling en graag nog meer tijd daaraan willen besteden. Besloten is daarvoor de website met de spoedlocaties in ieder geval tot 1 januari 2008 in de lucht te houden. Op 9 oktober 2007 is ook afgesproken, dat de resultaten van de selectie en de beoordeling per 1 oktober 2007 wel als het eindresultaat van fase 1 van het PRISMA-project worden beschouwd. In deze rapportage worden daarom ook de aantallen en uitgevoerde beoordelingen per 1 oktober 2007 als uitgangspunt genomen.

HOOFDSTUK

3 De selectiemethode

3.1

GEBRUIKTE BESTANDEN

De selectie van de potentiële spoedlocaties is uitgevoerd op de Historische Bodembestanden (HBB) van de provincies. De HBB's zijn gebaseerd op inventarisaties van de in de loop der jaren door gemeenten, provincies en het Rijk verleende Hinderwetvergunningen en de inventarisaties van de archieven van de Kamer van Koophandel. Voor de selectie is het belangrijk dat in de HBB's de volgende gegevens zijn opgenomen:

- De potentieel bodemvervuilende activiteiten gekoppeld aan UBI-codes.
- Het jaar waarin de vergunning werd verleend, of het bedrijf bij de Kamer van Koophandel werd ingeschreven.
- Alle individuele vergunningen en inschrijvingen, dus niet alleen op adres geclusterde gegevens.
- De namen van de bedrijven waar de vergunningen aan werden verleend.

Deze gegevens maken het mogelijk vanuit de HBB's een gespecificeerde selectie te maken. De manier waarop dat is gedaan, wordt hierna beknopt beschreven. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar het rapport 'SUBIplus – analyse Selectiemethode spoedlocaties' van 18 april 2007.

Dat het HBB als basis voor de selectie is gebruikt, betekent niet dat in de lijst met geselecteerde locaties alleen locaties zijn opgenomen waar nog geen bodemonderzoek is uitgevoerd. Na uitvoering van de eerste selectie op het HBB is alsnog een koppeling gelegd met de informatie in GLOBIS, zodat op de website ook zichtbaar is welke bodeminformatie over de locaties beschikbaar is. Die informatie kan dan in de beoordeling worden meegenomen.

De lijst met spoedlocaties telt ook huidige bedrijfsterreinen en locaties die onder een specifiek convenant vallen. Dergelijke locaties zijn in deze fase van het PRISMA-project nog niet onderscheiden. Wel kunnen de locaties waar de potentieel bodemvervuilende activiteiten alleen na 1987 hebben plaats gevonden uit de lijst worden gehaald.

3.2

ONDERBOUWING VAN DE SUBI+-SELECTIE

De SUBI+ selectie bestaat eruit, dat in vergelijking met de gewone SUBI-selectie enerzijds een inperking van het aantal SUBI-locaties heeft plaatsgevonden doordat aanvullende eisen aan de selectie zijn gesteld, en anderzijds het aantal te selecteren activiteiten (UBI-codes) is uitgebreid. Daarvoor bestaan meerdere redenen.

Bij de samenstelling van het Landsdekkend Beeld is gewerkt met de zogenaamde dominante UBI-code (DUBI), de hoogst scorende activiteit op een locatie. Het is mogelijk dat een dominante UBI een UBI met een naar verwachting grote kans op een spoedlocatie “afdekt”. Een ondergrondse tank (geen SUBI) scoort bijvoorbeeld in de ‘LDB2005-systematiek’ hoger dan een rotatie-diepdrukkerij (wel een SUBI). Er zijn dus meer locaties waar een SUBI-code voorkomt dan in het Landsdekkend Beeld zichtbaar is. Door niet alleen uit te gaan van het Landsdekkend Beeld, maar ook de Historische Bodembestanden (voornamelijk de verleende Hinderwetvergunningen) te gebruiken, kan worden bepaald of ook nog andere activiteiten op de locatie hebben plaats gevonden die mogelijk wel een SUBI-code omvatten.

Bepaalde SUBI-codes, zoals die voor de activiteiten houtconservering en metaaloppervlaktebehandeling, worden in de bestanden (LDB, HBB) niet altijd expliciet genoemd en kunnen als nevenactiviteit ‘verstop’ zitten in bepaalde hoofdactiviteiten, zoals grote kistenfabrieken en fietsenfabrieken. Door ook de UBI-codes te selecteren waarvan wordt verwacht dat houtconservering en metaaloppervlaktebehandeling frequent als nevenactiviteit plaats vonden, wordt de dekking van de selectie verbeterd.

Gelijke SUBI-codes geven niet per definitie een gelijke kans op een mogelijke spoedlocatie. De werf voor zeeschepen van Van der Giessen de Noord in Alblasterdam, is van een wezenlijk andere schaal dan een werf waar tussen 1900 en 1920 een paar dekschuiten zijn gemaakt. Dat geldt ook voor een benzineservicestation aan een doorgaande weg met meerdere pompen en tanks, en een locatie waar alleen voor de Tweede Wereldoorlog een tank met handpomp in gebruik was. Binnen de SUBI’s bestaat dus variatie wat betreft de kans op een spoedlocatie. Als indicator van de kans op een spoedlocatie zijn de omvang van de activiteiten en de periode waarin de activiteiten hebben plaats gevonden van belang. Bij de nadere selectie op grond van het HBB is daarom gebruik gemaakt van de volgende informatie:

- het aantal en de aard van de verleende Hinderwetvergunningen; wat een indruk geeft van de schaal van de activiteiten;
- de periode waarin het bedrijf actief was, en de duur van de activiteiten afgemeten aan de jaren waarin de vergunningen werden verleend.

Uitgaande van de bovenstaande ‘uitbreiding en inperking’ is een nadere selectie van de potentiële spoedlocaties gemaakt. Uitgangspunt was daarbij, dat een zo volledig mogelijke selectie van de meest relevante locaties zou worden gemaakt en dat daarbij in ieder geval de locaties naar voren zouden komen met de grootste kans op onaanvaardbare risico’s. Dat zullen ook de locaties zijn waarvoor de meeste tijd en middelen moeten worden besteed aan onderzoek, sanering of beheersing.

In de volgende paragrafen worden de gemaakte keuzes en selecties per groep nader toegelicht.

3.3

SPOEDGROEPEN EN SUBSPOEDGROEPEN

De 92 UBI-codes die als spoed-UBI’s (SUBI’s) zijn aangemerkt², zijn voor het maken van de selecties naar 14 spoedgroepen vertaald. Het zijn de volgende:

1. Steenkolenwinning en carbochemie

² Zie: Methode Aanpak Werkvoorraad ‘Lucht en Massa’, 3 mei 2006. Uitgave van de LIB-werkgroep ‘Lucht en Massa’.

2. Aardoliewinning en –chemie
3. Opslag vloeibare brandstoffen
4. Houtconservering
5. Metaaloppervlaktebehandeling
6. Scheepsbouw
7. Grafische Industrie
8. Verf- en drukinktindustrie
9. Bestrijdingsmiddelenfabrieken
10. Textielreiniging en –veredeling
11. Asbestverwerkende industrie
12. Overige chemische industrie
13. Stortplaatsen
14. Overige bedrijven

Binnen de spoedgroepen zijn voor zover nodig weer subspoedgroepen onderscheiden, die vooral zijn bedoeld om de in de UBI-coderingen ‘verstopte’ mogelijk spoedeisende activiteiten te kunnen selecteren. In totaal zijn aan de spoedgroepen en de subspoedgroepen 479 UBI-codes gekoppeld, waarvan wordt verondersteld dat ze mogelijk tot een spoedeisende verontreiniging kunnen hebben geleid.

3.4

SAMENSTELLEN DATASET VOOR DE SELECTIEMETHODE

Vanuit de twaalf HBB's van de provincies zijn alle UBI's - gekoppeld aan ClusID, Soort en Startjaar - geselecteerd. Dit levert een totale dataset op met 981.376 records. Voor de selectie is gebruik gemaakt van de tabellen BEDRIJF met de individuele vermeldingen van geïnventariseerde gegevens.

Vervolgens zijn alléén die UBI's geselecteerd die voorkomen in de subspoedgroepen (479 UBI-codes). Deze selectiemethode levert een dataset op met 206.516 records (dataset 1).

Als volgende stap is de dataset geaggregeerd naar subspoedgroep-niveau i.p.v. naar UBI-niveau. De individuele UBI-codes worden daarbij gegroepeerd op het niveau van de subspoedgroep. Dat is uitgevoerd als in onderstaand voorbeeld.

Tabel 1: Groeperen UBI's naar subspoedgroepen

UBI	Omschrijving	Subspoedgroep
5050	benzine-service-station	benzine-service-stations
50511	benzinepompinstallatie	benzine-service-stations
50512	dieselpompinstallatie	benzine-service-stations
526335	brandstoffendetailhandel (vloeibaar)	benzine-service-stations
631241	dieseltank (ondergronds)	benzine-service-stations
631246	benzinetank (ondergronds)	benzine-service-stations

Dit levert een indikking van de dataset op naar 184.395 records (dataset 2). Het is deze ‘ingedikte’ dataset (dataset 2) waar de SUBI+ selectie op is toegepast. Als kwaliteitsslag zijn de velden Start_jaar met een jaartal kleiner dan 1800 of groter dan 2007, leeg gemaakt, omdat er van wordt uitgegaan dat deze informatie sowieso niet correct is en de selectie zou vertroebelen.

3.5 SAMENVATTING SELECTIEMETHODE

De selectiecriteria per spoedgroep zijn in het rapport 'SUBIplus-analyse Selectiemethode spoedlocaties' gedetailleerd beschreven. In onderstaande tabellen is een samenvatting van de criteria per spoedgroep opgenomen.

3.5.1 GEEN CRITERIA TOEGEPAST

Alle locaties met een vermelding in het HBB met een UBI-code die in een van deze groepen valt, zijn geselecteerd.

Tabel 2: Spoedgroepen onverkort geselecteerd

Spoedgroep	Subgroep
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	Kolengruis en/of -sintels
TEXTIELREINIGING EN -VEREDELING	Chemische wasserijen
STORTPLAATSEN	Stort industrieel en bedrijfsafval

Bij de selectie is er vanuit gegaan dat een verwijzing naar een van de genoemde activiteiten eigenlijk altijd als relevant moet worden beschouwd. Ook het startjaar en de periode van de activiteiten maken in deze groepen geen verschil. Het maakt daarbij niet uit of de vermelding gebaseerd is op een Hinderwetvergunning, een inschrijving in de Kamer van Koophandel of een andere bron. Van chemische wasserijen is bijvoorbeeld bekend dat ze lang niet altijd over een vergunning voor de Hinderwet beschikten, maar vrijwel altijd tot verontreiniging van het grondwater hebben geleid.

3.5.2 CRITERIUM IS AANTAL HINDERWETVERGUNNINGEN

Voor de locaties met een vermelding uit een van de onderstaande groepen is als eis gesteld dat een vermelding in het HBB minimaal op een of op een minimum aantal Hinderwetvergunning moet zijn gebaseerd; een inschrijving uit een andere bron, zoals Kamer van Koophandel of een Milieu-informatiesysteem (MIS) telt niet mee voor de selectie.

Tabel 3: Subspoedgroepen met minimaal aantal Hinderwetvergunningen

Spoedgroep	Subgroep	Spoedcriteria
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	teerdistilleerderijen en cokesfabrieken	Minimaal 1 Hw
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	bitumineuze materiaal fabrieken	Minimaal 3 Hw
AARDOLIEWINNING EN -CHEMIE	aardolie- en aardgaswinning	Minimaal 1 Hw
AARDOLIEWINNING EN -CHEMIE	aardolieverwerkende industrie	Minimaal 1 Hw
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	groothandel vloeibare brandstoffen	Minimaal 3 Hw
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	olietransportleidingen en - terminals	Minimaal 1 Hw
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	luchthavens	Minimaal 1 Hw
HOUTCONSERVERING	primaire houtconserveringsbedrijven	Minimaal 1 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Metaaloppervlaktebehandelings-bedrijven	Minimaal 1 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Kantoormachine- en computerindustrie	Minimaal 3 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Elektrische apparaten en	Minimaal 3 Hw

Spoedgroep	Subgroep	Spoedcriteria
	machinefabrieken	
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Autospuiterijen en – plaatwerkerijen	Minimaal 3 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Spoor- en tramwegmaterieelindustrie	Minimaal 3 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Vliegtuigbouwindustrie	Minimaal 1 Hw
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	Rijwielindustrie	Minimaal 3 Hw
GRAFISCHE INDUSTRIE	SUBI-locaties	Minimaal 1 Hw
VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE	Kleur- en verfstoffenfabrieken	Minimaal 1 Hw
VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE	Stencilfabrieken	Minimaal 1 Hw
BESTRIJDINGSMIDDELENFABRIEKEN	Bestrijdingsmiddelen- en sproei-poederfabrieken	Minimaal 1 Hw
ASBESTVERWERKENDE INDUSTRIE	Asbestverwerkende bedrijven	Minimaal 1 Hw
OVERIGE CHEMISCHE INDUSTRIE	Overige bedrijven	Minimaal 3 Hw
OVERIGE CHEMISCHE INDUSTRIE	Uitzonderingen	Minimaal 1 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Elektriciteitscentrales	Minimaal 5 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Kabelbranderijen	Minimaal 1 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Reinigingsbedrijven	Minimaal 1 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Vismeeel & guaninefabrieken	Minimaal 1 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Ertsen- & mineralenoverslag	Minimaal 3 Hw
OVERIGE BEDRIJVEN	Spoorweg- en tramemplacementen	Minimaal 3 Hw

Om voor de selectie van potentiële spoedlocaties in aanmerking te komen, moet dus een minimum aantal Hinderwetvergunningen voor deze activiteiten op de locatie zijn verleend. De locaties waar dat niet het geval is, zijn niet geselecteerd als PRISMA-spoedlocatie, maar in de groep ‘niet-spoedlocaties’ geplaatst.

3.5.3

SPECIFIEKERE CRITERIA

Voor een aantal spoedgroepen en subspoedgroepen zijn bij de SUBI+ selectie nog een aantal nadere criteria toegepast, zoals die opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 4: Specifieke criteria per spoedgroep

Spoedgroep/Subgroep	Spoedcriteria
Kolenmijnbouw	Alleen in Limburg
Gasfabrieken	Minimaal 1 Hw van voor 1970
Benzineservicestations	Minimaal 3 Hw van na 1955
Groepsvervoer en defensie	Minimaal 1 Hw en alleen in combinatie met de groep benzineservicestations (na 1955)
Houtconservering als nevenactiviteit	Minimaal 3 Hw van na 1940
Metaal- en machine-industrie	Minimaal 5 Hw of 3-4 Hw, waarvan minimaal 1 na 1950
Auto-industrie	Minimaal 3 Hw, waarvan minimaal 1 na 1950
Scheepswerven	Minimaal 5 Hw, waarvan minimaal 1 na 1950
Overige drukkerijen	Minimaal 5 Hw van na 1930
Verffabrieken	Minimaal 3 Hw, waarvan minimaal 1 na 1900
Grote textielabrieken	Minimaal 5 Hw, waarvan minimaal 1 na 1900

Textielveredeling	Minimaal 2 Hw, waarvan minimaal 1 na 1900
Textielververij	Minimaal 2 Hw, waarvan minimaal 1 na 1900
Natwasserijen	Minimaal 5 Hw van na 1930 of "verdachte" bedrijfsnaam die wijst op chemische reiniging
Leerlooierijen	Minimaal 3 Hw van na 1900
Grote locaties	Geen enkele keer als spoed geselecteerd, maar de locatie (het ClusId) heeft minimaal 10 Hw

In het rapport over de SUBI+ selectie worden de criteria per spoedgroep nader toegelicht. Het is bijvoorbeeld evident dat kolenmijnbouw in Nederland alleen in Limburg heeft plaats gevonden. De vermeldingen onder deze UBI-code in de bestanden van de andere provincies kunnen daarom standaard als 'fout' worden beschouwd en zijn daarom buiten de selectie gelaten. Het meeste impact heeft het criterium dat aan de benzineservicestations is gekoppeld; als gevolg van de eis dat na 1955 minimaal 3 Hinderwetvergunningen moeten zijn verleend voor de opslag van vloeibare brandstoffen vallen heel veel locaties af. Het criterium is gebaseerd op een diepteonderzoek naar de schaal waarop in het verleden vloeibare brandstoffen in Nederland werden verkocht aan de pomp. Dat leverde op dat het beste rond 1955 een grens kon worden getrokken, omdat nadien het autoverkeer en daarmee ook de verkoop van vloeibare brandstoffen aan de pomp sterk groeide.

3.6

KANTTEKENINGEN

Benadrukt wordt dat de nadere selectie alleen bedoeld is om een eerste selectie te maken van de meest relevante potentiële spoedlocaties, en uit de lange lijst de locaties te halen waar voor 2015 de meeste tijd en middelen aan moeten worden besteed. Daarom is het belangrijk dat deze locaties als eerste en zo vroeg mogelijk worden onderzocht. Dat betekent niet, dat bij de overige locaties, waaronder de locaties waar wel een SUBI-activiteit heeft plaats gevonden maar die hier buiten de selectie vallen, geen sprake kan zijn van een potentiële spoedlocatie; de kans op spoed wordt daar echter kleiner geacht.

Tijdens de bijeenkomst op 24 mei 2007 hebben de provincies aan de hand van de resultaten van de selectie ingestemd met de selectiemethode. Wel werden daarbij een paar opmerkingen geplaatst.

De provincie Fryslân vond de criteria te streng. Vooral in de spoedgroep scheepswerven en de subspoedgroep benzineservicestations zouden meer locaties moeten worden toegelaten. Bij de laatste groep zouden ook meer recente locaties moeten worden gevoegd die minder Hinderwetvergunningen verleend hadden gekregen, maar wel direct met een opslagcapaciteit van meer dan 25.000 liter waren gaan werken en dus tot de potentiële spoedlocaties zouden moeten worden gerekend. Berekend is echter, dat versoepeling van het criterium op dit punt tot een omvangrijke aanwas van het aantal locaties zou leiden en veel niet-relevante locaties in de selectie zou opleveren. Net als voor de andere locaties en groepen is daarom afgesproken, dat alleen op individuele basis en beargumenteerd (in dit geval dus: opslagcapaciteit aangetoond > 25.000 liter) tijdens de beoordelingsfase locaties zouden kunnen worden toegevoegd.

HOOFDSTUK

4 De eerste selectie

4.1 VERDELING NAAR PROVINCIES

De selectie van de potentiële spoedlocaties volgens de hiervoor beschreven methode, leverde per provincie de onderstaande aantallen op.

Tabel 5: Spoedlocaties PRISMA per provincie (1e selectie)

Provincie	PRISMA/SPOED1		Werkvoorraad 2004		PRISMA/Wv	SUBI's		PRISMA/SUBI
	Aantal	%	Aantal	%	%	Aantal	%	%
Drenthe	356	4%	8547	4%	5%	1301	4%	30%
Flevoland	231	2%	3271	1%	8%	215	1%	116%
Friesland	417	4%	18324	8%	2%	2976	8%	15%
Gelderland	1606	16%	35897	16%	5%	4707	13%	37%
Groningen	344	3%	11264	5%	3%	2498	7%	14%
Limburg	1072	11%	18814	9%	6%	2669	7%	45%
Noord-Brabant	2003	20%	33432	15%	6%	6881	19%	31%
Noord-Holland	793	7%	19853	9%	4%	2802	8%	28%
Overijssel	565	6%	5874	3%	10%	1734	5%	35%
Utrecht	697	7%	17381	8%	4%	2147	6%	35%
Zeeland	449	5%	6898	3%	7%	2590	7%	19%
Zuid-Holland	1492	15%	39638	18%	4%	6310	17%	26%
Totaal	10025	100%	219193	100%	5%	36830	100%	29%

Met de selectiemethode SUBI+ zijn in het PRISMA-project 10.025 unieke locaties als mogelijke spoedlocaties geselecteerd. De selectie, die SPOED1 wordt genoemd, is vervolgens aan de provincies ter beoordeling voorgelegd.

4.2 VERGELIJKING PRISMA MET WERKVOORRAAD 2004

De lijst met potentiële spoedlocaties beslaat 5% van de locaties die in 2004 naar aanleiding van de nulmeting als de werkvoorraad voor de provincies zijn vastgesteld. Wanneer de verdeling van de spoedlocaties over de provincies wordt vergeleken met de verdeling van de werkvoorraad uit 2004, dan vallen een paar dingen op:

- Het aandeel van Flevoland loopt op van 1% (werkvoorraad 2004) naar 2% (spoedlocaties). De oorzaak hiervan zit erin dat bij de benzineservicestations, die een groot deel van de werkvoorraad en de spoedlocaties uitmaken, in Flevoland bij de SUBI+-selectie weinig uitval plaats vindt. De meeste benzineservicestations in deze provincie zijn immers na 1955 aangelegd en waren vanwege de schaalvergroting in de jaren zestig en zeventig groter dan in de andere provincies. Vanwege het relatief grote aandeel van de benzineservicestations in het totaal weegt dat zwaar.

- De provincies Fryslân en Groningen hebben een belangrijk kleiner aandeel in de potentiële spoedlocaties, dan in de werkvoorraad 2004. Dat komt omdat in deze twee provincies veel sprake is van meer kleinschalige activiteiten, waardoor bij toepassing van de SUBI+-criteria relatief veel locaties buiten de selectie vallen.
- Noord-Brabant heeft een vijfde van het totaal aantal potentiële spoedlocaties op haar grondgebied. Dat is een sterke stijging ten opzicht van het aandeel in de werkvoorraad (was 15%). Blijkbaar is er in Brabant sprake van meer grootschalige activiteiten en activiteiten die een grote kans geven op een spoedlocatie.
- Het aandeel van Overijssel stijgt ook sterk. De provincie heeft een relatief klein HBB, omdat bij de inventarisatie van de Hinderwetvergunningen bepaalde beperkingen zijn toegepast. Zo zijn bijvoorbeeld vergunningen uit de 19^e eeuw maar in een paar gemeenten geïnventariseerd en zijn ook geen KVK-vermeldingen of recent verleende vergunningen toegevoegd. Gezien de criteria van SUBI+, waarbij ook de periode van de activiteiten wordt meegenomen, vallen daardoor relatief minder locaties af en is een relatief groot deel van de werkvoorraad (minimaal potentieel ernstig) als potentiële spoedlocatie geselecteerd.
- Noord-Holland heeft eveneens een klein HBB, omdat de inventarisatie in meerdere gemeenten niet volledig is uitgevoerd. Dat betekent in dit geval ook een kleinere selectie aan spoedlocaties wanneer de selectie daarvan op het HBB wordt gebaseerd.

4.3

VERGELIJKING PRISMA MET SUBI-METHODE

Naast met de werkvoorraad 2004 is ook een vergelijking gemaakt met de locaties die bij toepassing van de SUBI-methode zouden zijn geselecteerd, dus zonder toevoeging van de aanvullende criteria. Ook dan vallen een paar zaken op:

- Flevoland is de enige provincie waar de PRISMA-selectie groter is dan de selectie met de SUBI-methode. Blijkbaar heeft vooral in Flevoland de extra selectie, gericht op de zogenaamde ‘impliciete activiteiten’, zoals metaaloppervlaktebehandeling bij metaalwarenfabrieken, effect gehad;
- Voor Fryslân en Groningen levert de nadruk op meer grootschalige activiteiten ook een duidelijke uitval op vergeleken met de SUBI-methode, waar alle activiteiten uit een bepaalde groep worden meegenomen en geen nadere eisen worden gesteld, zoals het aantal verleende Hinderwetvergunningen.
- Limburg heeft een groter aandeel in PRISMA dan in de SUBI-selectie. Blijkbaar is in Limburg sprake van grotere en meer langdurige activiteiten en vallen relatief gezien minder locaties af in sectoren, zoals de carbochemie, die in Limburg sterk zijn vertegenwoordigd. Voor Gelderland geldt iets vergelijkbaars, want ook daar is het aandeel in PRISMA hoger dan bij de SUBI-selectie.

4.4

VERDELING NAAR SPOEDGROEPEN

Een tweede telling is gemaakt van de verdeling van de locaties over de verschillende spoedgroepen die in de SUBI+-selectie zijn onderscheiden. In de eerste tabel is een vergelijking gemaakt met de verdeling in de SUBI-selectie; in de tweede is ook de verdeling van de groepen over de verschillende provincies zichtbaar gemaakt.

Tabel 6: Verdeling PRISMA-locaties over spoedgroepen

Spoedgroep	PRISMA/SPOED1		SUBI	
AARDOLIEWINNING EN -CHEMIE	176	2%	521	1%
ASBESTVERWERKENDE INDUSTRIE	70	1%	114	0%
BESTRIJDINGSMIDDELENFABRIEKEN	46	0%	79	0%
GRAFISCHE INDUSTRIE	84	1%	198	1%
HOUTCONSERVERING	450	4%	265	1%
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	2.509	23%	1.747	5%
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	3.778	35%	27.650	75%
OVERIGE BEDRIJVEN	351	3%	242	1%
OVERIGE CHEMISCHE INDUSTRIE	346	3%	573	2%
SCHEEPSBOUW	56	1%	1.321	4%
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	427	4%	781	2%
STORTPLAATSEN	420	4%	403	1%
TEXTIELREINIGING EN -VEREDELING	1.993	18%	2.360	6%
VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE	94	1%	576	2%
Totaal	10.800	100%	36.830	100%

Het totaal aantal PRISMA-locaties in tabel 6 verschilt van dat in tabel 5. Dat komt omdat een locatie vanwege verschillende activiteiten in meerdere groepen kan zijn geselecteerd en dus dubbeltellingen voorkomen.

Wat bij een vergelijking met de SUBI-locaties direct opvalt, is de enorme reductie van het aantal locaties in de groep 'Opslag vloeibare brandstoffen'. Het aantal locaties daalt in die groep met bijna 24.000 en het aandeel op het totaal van 75% naar 35%. Dat is het gevolg van de nadere criteria die op de benzineservicestations zijn toegepast, namelijk minmaal 3 Hinderwetvergunningen van na 1955.

Bij de andere groepen is de afname van het aantal locaties veel kleiner, terwijl bij de groepen metaaloppervlaktebehandeling, stortplaatsen en overige bedrijven juist sprake is van een toename. In de metaalsector is dat het gevolg van het impliciet stellen van de activiteit oppervlaktebehandeling bij grotere metaalverwerkende fabrieken. In de groep overige bedrijven zijn een extra aantal grote bedrijven toegevoegd, die anders buiten alle criteria zouden zijn gevallen. Ook in de groep stortplaatsen is een kleine groep locaties toegevoegd, omdat er volgens de UBI-code sprake zou zijn van de stort van chemisch afval.

Logisch is het relatief grote aandeel van de provincie Groningen in de categorie aardoliewinning en -chemie, omdat in deze groep ook de NAM-locaties vallen waar naar gas en olie wordt of werd geboord. Fryslân heeft opvallend veel gasfabrieken, wat uit andere overzichten ook wordt bevestigd en wat het relatief hoge aandeel locaties in de groep steenkolenwinning en carbochemie verklaart. Gelderland heeft relatief de meeste houtconserveringsbedrijven en Noord-Brabant veel bestrijdingsmiddelenfabrieken en ook op aardolie gebaseerde chemie.

Tabel 7: Verdeling spoedgroepen over provincies (in aantallen)

Spoedgroep	DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZE	ZH
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	8	2	47	41	11	54	74	16	20	46	26	82
AARDOLIEWINNING EN -CHEMIE	13	4	8	16	29	12	43	16	3	6	9	17
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	158	143	150	625	122	428	684	195	238	202	220	613
HOUTCONSERVERING	20	12	32	84	15	54	92	7	44	23	15	52
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	92	45	114	423	79	323	435	171	108	155	78	486
SCHEEPSBOUW	1	2	1	2	2	0	8	1	1	1	8	29
GRAFISCHE INDUSTRIE	5	1	1	9	2	7	16	18	2	4	3	16
VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE	3	2	3	16	6	13	7	12	2	4	1	25
BESTRIJDINGSMIDDELENFABRIEKEN	1	0	3	6	1	4	16	1	3	2	0	9
TEXTIELREINIGING EN -VEREDELING	60	16	56	357	54	194	396	290	59	187	96	228
ASBESTVERWERKENDE INDUSTRIE	0	3	1	15	2	19	18	4	2	5	1	0
OVERIGE CHEMISCHE INDUSTRIE	15	4	9	58	10	35	68	25	18	21	21	62
STORTPLAATSSEN	10	3	14	44	10	27	95	8	103	84	1	21
OVERIGE BEDRIJVEN	7	12	9	55	16	22	164	13	8	5	13	27
Totalen SPOED	393	249	448	1751	359	1192	2116	777	611	745	492	1667

Tabel 8: Verdeling spoedgroepen over provincies (in procenten)

Spoedgroep	DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZE	ZH
STEENKOLENWINNING EN CARBOCHEMIE	2%	0%	11%	10%	3%	13%	17%	4%	5%	11%	6%	19%
AARDOLIEWINNING EN -CHEMIE	7%	2%	5%	9%	16%	7%	24%	9%	2%	3%	5%	10%
OPSLAG VLOEIBARE BRANDSTOFFEN	4%	4%	4%	17%	3%	11%	18%	5%	6%	5%	6%	16%
HOUTCONSERVERING	4%	3%	7%	19%	3%	12%	20%	2%	10%	5%	3%	12%
METAALOPPERVLAKTEBEHANDELING	4%	2%	5%	17%	3%	13%	17%	7%	4%	6%	3%	19%
SCHEEPSBOUW	2%	4%	2%	4%	4%	0%	14%	2%	2%	2%	14%	52%
GRAFISCHE INDUSTRIE	6%	1%	1%	11%	2%	8%	19%	21%	2%	5%	4%	19%
VERF- EN DRUKINKTINDUSTRIE	3%	2%	3%	17%	6%	14%	7%	13%	2%	4%	1%	27%
BESTRIJDINGSMIDDELENFABRIEKEN	2%	0%	7%	13%	2%	9%	35%	2%	7%	4%	0%	20%
TEXTIELREINIGING EN -VEREDELING	3%	1%	3%	18%	3%	10%	20%	15%	3%	9%	5%	11%
ASBESTVERWERKENDE INDUSTRIE	0%	4%	1%	21%	3%	27%	26%	6%	3%	7%	1%	0%
OVERIGE CHEMISCHE INDUSTRIE	4%	1%	3%	17%	3%	10%	20%	7%	5%	6%	6%	18%
STORTPLAATSSEN	2%	1%	3%	10%	2%	6%	23%	2%	25%	20%	0%	5%
OVERIGE BEDRIJVEN	2%	3%	3%	16%	5%	6%	47%	4%	2%	1%	4%	8%
Gemiddeld op landelijk niveau	4%	2%	4%	16%	3%	11%	20%	7%	6%	7%	5%	15%

4.5 VERDELING NAAR ONDERZOEKSFASE

4.5.1 KOPPELING PRISMA-LOCATIES MET GLOBIS

De eerste selectie van de potentiële spoedlocaties is gebaseerd op de Historische Bodembestanden (HBB). Nadat de selectie was gemaakt, is een koppeling gelegd met de informatie die over de locaties in GLOBIS bekend is. De koppeling is in eerste instantie gelegd op grond van de velden in het HBB en GLOBIS die daarvoor zijn bedoeld, zoals BIO_ID en CLUS_id. Voor meerdere provincies bleek het resultaat van de koppeling dan echter bijzonder laag te zijn. Daarom is besloten ook een aanvullende koppeling op adres uit te voeren.

Het bleek dat daarmee het aantal gekoppelde locaties belangrijk kon worden vergroot. De informatie die over de geselecteerde locaties bekend was in GLOBIS, is op het tabblad 'Beoordeling' op de website www.spoedlocaties.nl zichtbaar gemaakt, zodat de gegevens bij het uitvoeren van de beoordeling konden worden betrokken.

Tabel 9: Overzicht koppeling PRISMA-locaties met GLOBIS

Eigenaar	gekoppeld	niet gekoppeld	koppeling %
Drenthe	191	167	53,4%
Flevoland	102	135	43,0%
Fryslân	303	130	70,0%
Gelderland	827	896	48,0%
Groningen	134	211	38,8%
Limburg	1.311	9	99,3%
Noord-Brabant	2.343	16	99,3%
Noord-Holland	567	266	68,1%
Overijssel	552	37	93,7%
Utrecht	412	346	54,4%
Zeeland	243	218	52,7%
Zuid-Holland	325	1.180	21,6%
Totaal	7.310	3.611	66,9%

De verschillen tussen de koppelingspercentages zijn groot. Voor een deel valt dit te verklaren door de vraag of de complete tabel met de HBB-locaties in GLOBIS is ingelezen. Is dat het geval, dan is het ook logisch dat alle PRISMA-locaties in GLOBIS kunnen worden 'terugggevonden'. In Noord-Brabant, Limburg en Overijssel zijn de HBB's ingelezen in GLOBIS. Ook de kwaliteit van de koppeling kan verschillen. Bekend is dat in Zuid-Holland en Fryslân een handmatige koppeling is uitgevoerd, maar het % gekoppelde locaties in Zuid-Holland ligt beduidend lager dan in Fryslân. Dat komt doordat bij de selectie van de potentiële spoedlocaties (Spoed1) vanuit het HBB wel alle gemeenten die onder de DCMR vallen zijn meegenomen, maar dat bij de koppeling het GLOBIS van de DCMR niet kon worden gebruikt. Logisch dus dat het % gekoppelde locaties dan een stuk lager ligt dan verwacht.

4.5.2

DE ONDERZOEKSFASE VAN DE PRISMA-LOCATIES

Voor het vervolgonderzoek op de locaties is het van belang te weten in welke onderzoeksfase de locaties verkeren en wat volgens de informatie in GLOBIS de volgende stap zou moeten zijn. Voor de locaties waar een koppeling met GLOBIS kon worden vastgelegd, kan dat vervolg uit GLOBIS worden afgeleid.

Het is nadrukkelijk de vraag in hoeverre deze informatie klopt. Vooral het aantal locaties dat als vervolg "uitvoeren NO" heeft is opvallend hoog. In Noord-Brabant heeft meer dan de helft van de locaties dit vervolg. Mogelijk is hier sprake van een fout in de automatisering.

Tabel 10: Vervolg op de PRISMA-locaties

Vervolg	Totaal	Aantal	%	%
Geen vervolg	2.046		28%	
Geen vervolg, voldoende onderzocht		1.409		19%
Geen vervolg, voldoende gesaneerd		637		9%
Verder onderzoek	3.645		50%	
Nader onderzoek		2.155		29%
Oriënterend onderzoek		251		3%
Historisch onderzoek		1.239		17%
Overig aanvullend onderzoek		35		1%
Saneringsfase	481		7%	
Saneringsonderzoek		36		1%
Saneringsplan		220		3%
Uitvoeren sanering		225		3%
Afrondende fase	709		10%	
Uitvoeren tijdelijke beveiliging		2		0%
Uitvoeren IBC na sanering		11		0%
Saneringsevaluatie		439		6%
Monitoring		190		3%
Registratie restverontreiniging		67		1%
Onbekend	394		5%	5%
Totaal	7.310	7.310	100%	100%

Wat in ieder geval duidelijk wordt, is dat op veel van de geselecteerde potentiële spoedlocaties al een bodemonderzoek is uitgevoerd of zelfs al een sanering. Op 17% van de aan GLOBIS gekoppelde potentiële spoedlocaties is volgens deze gegevens nog geen enkel onderzoek uitgevoerd en niet meer bekend dan een verwijzing in het HBB. Waarschijnlijk moeten hier de meeste van de 3.000 locaties die niet met GLOBIS konden worden gekoppeld nog bij worden opgeteld. Voor de provincie Flevoland geldt dat over relatief veel van de geselecteerde potentiële spoedlocaties in GLOBIS nog niks bekend is. Anderzijds bestaat de indruk, bevestigd door de opmerkingen van de gemeenten in de verschillende provincies bij de beoordeling (zie hoofdstuk 5), dat de koppeling zeker niet dekkend is en dat van een aanzienlijk aantal nu nog niet gekoppelde locaties ook al onderzoeksresultaten bekend zijn.

4.5.3

LOCATIES MET GEEN VERVOLG EN NA 1987

Uit de koppeling met GLOBIS blijkt dat een deel van de locaties al is afgerond, dat wil zeggen: er is al voldoende onderzoek uitgevoerd en daarbij is gebleken dat de locatie geen mogelijke spoedlocatie is, of de locatie is in het verleden al afdoende gesaneerd. Vooral nog zijn deze locaties wel in de selectie gehandhaafd, om zo de provincies de kans te geven deze locaties nog eens te bekijken en te beoordelen of de locaties terecht 'geen vervolg' meer heeft. Via een filter op de website konden deze locaties ook worden weggefilterd, zodat ze voor de beoordelaar niet meer zichtbaar waren. Afsproken is dat de provincies wat dat betreft naar eigen inzicht kunnen handelen.

Tabel 11: Verdeling afgeronde locaties naar provincies

Eigenaar	Gekoppeld	Geen vervolg	%
Drenthe	191	84	44%
Flevoland	102	50	49%
Fryslân	303	64	21%
Gelderland	827	391	47%
Groningen	134	56	42%
Limburg	1.311	288	22%
Noord-Brabant	2.343	335	14%
Noord-Holland	567	212	37%
Overijssel	552	179	32%
Utrecht	412	109	26%
Zeeland	243	139	57%
Zuid-Holland	325	139	43%
Totaal	7.310	2.046	28%

De provincies waar de complete HBB-tabellen in GLOBIS zijn ingelezen, hebben als gevolg daarvan een relatief laag percentage locaties met geen vervolg, zoals Noord-Brabant en Limburg. Er is geen verder onderzoek gedaan naar de mogelijke verschillen tussen de provincies op dit punt.

Van de locaties in de spoedselectie is aan de hand van het HBB ook vastgesteld of de potentiële spoedbepalende activiteiten alleen na 1987 hebben plaats gevonden, waardoor de locatie geen Wbb-locatie is. In totaal bleek het om 582 locaties te gaan, 5% van het totaal aantal locaties. Logisch gezien het de 'jonge leeftijd' van de provincie, ligt dat aantal in Flevoland veel hoger, namelijk op 16%. Ook deze locaties zijn vooralsnog in de selectie gehandhaafd en niet verwijderd. Net als voor de locaties met 'geen vervolg' is ook voor de 'locaties na 1987' een filter in de website gebouwd, waarmee deze locaties voor de beoordelaar onzichtbaar kunnen worden gemaakt.

HOOFDSTUK

5

Beoordeling door
provincies**5.1****BESCHRIJVING UITVOERING DOOR PROVINCIES**

De provincies zijn na het beschikbaar komen van de selectie aan de slag gegaan met de beoordeling van de lijst. De aanpak en uitvoering van de beoordeling verschilt per provincie. In de onderstaande paragrafen wordt de uitvoering van de beoordeling per provincie nader beschreven.

5.1.1**DRENTHÉ**

De provincie Drenthé heeft voor 6 van de 11 gemeenten de spoedlocaties door ervaren provinciale projectleiders laten controleren en op basis van de eigen ervaring voor deze gemeenten 19 potentiële spoedlocaties toegevoegd en 65 locaties afgevoerd. De controle is uitgevoerd voor 42% van de locaties op de spoedlijst. De lijsten met de locaties in de gemeenten Aa en Hunze, De Wolden, Tynaarlo en Westerveld (54 locaties of 17%) zijn op een meer algemene manier gecontroleerd. Voor deze gemeenten zijn ook geen locaties toegevoegd. De locaties in de gemeente Hoogeveen zijn bij de beoordeling vooralsnog buiten beschouwing gebleven, omdat deze gemeente net een grootschalig project voor uitvoering van historisch en oriënterend onderzoek heeft opgezet met daarin ook vrijwel alle spoedlocaties in de gemeente. In totaal gaat het om 134 locaties of 41% van alle spoedlocaties in de provincie. Voor deze locaties wil de provincie Drenthé wachten op de uitkomsten van het onderzoek. Drenthé was van plan de NAVOS-locaties in de provincie nog na te lopen op mogelijke spoedlocaties die niet op de lijst staan.

5.1.2**FLEVOLAND**

De provincie Flevoland heeft eerst zelf een screening van de locaties uitgevoerd en de lijst met spoedlocaties vervolgens voorgelegd aan de gemeenten. Alle gemeenten hebben gereageerd en de lijsten grondig gecontroleerd. Het gaat om 6 gemeenten. Alle locaties zijn getoetst op hun potentieel spoedeisende karakter en de provincie heeft de gemeentelijke reacties stuk voor stuk gecontroleerd en op de website doorgevoerd. Gemeenten in Flevoland willen de website of iets vergelijkbaars gaan gebruiken voor het in de toekomst uitwisselen van bodeminformatie. Totaal zijn 74 locaties afgevoerd en 8 nieuwe locaties toegevoegd.

5.1.3**FRYSLÂN**

De provincie Fryslân heeft eerder lijsten met door haar op grond van de SUBI-codes geselecteerde, mogelijke spoedlocaties aan de gemeenten voorgelegd. De lijsten met potentiële spoedlocaties uit PRISMA zijn nu niet opnieuw aan de gemeenten voorgelegd, maar de inzichten die bij de eerdere ronde langs de gemeenten zijn verkregen zijn wel

gebruikt bij de beoordeling. De lijst met spoedlocaties en ook de lijst met de locaties die buiten de selectie waren gevallen, zijn door de provincie intensief nagelopen. Op basis van de controle zijn 72 locaties afgevoerd omdat zij al voldoende onderzocht of gesaneerd zijn. Er zijn 27 'nieuwe' locaties opgevoerd.

Daarnaast heeft de provincie Fryslân 1.671 locaties opgevoerd die door PRISMA als niet-spoedlocaties waren beschouwd. Daarvoor werden drie redenen aangevoerd:

- 1.223 locaties zijn opgevoerd omdat er nog onvoldoende inzicht bestaat in de risicoaspecten op de locaties;
- 221 locaties zijn opgevoerd omdat het historisch onderzoek aanleiding geeft tot vervolgonderzoek;
- 204 locaties zijn opgevoerd omdat het onderzoek voldoende aanleiding geeft tot bepaling ernst/risico's.

Deze locaties waren bij de beoordeling door de provincie en de gemeenten van de eerdere SUBI-selectie, dus nog voordat het PRISMA-project was gestart, naar voren gekomen als mogelijk relevante locaties. Bij de locaties die vanwege de bovenstaande redenen zijn opgevoerd staat in het HBB meestal een SUBI-activiteit vermeld.

5.1.4

GELDERLAND

De provincie Gelderland heeft de spoedlijst eerst zelf beoordeeld en daar locaties uitgehaald en aan toegevoegd. Verder zijn de lijsten via de website aan de verschillende gemeenten voorgelegd. Op 1 oktober 2007 hadden 28 van de 56 gemeenten een volledige of gedeeltelijke beoordeling uitgevoerd. Dat heeft er toe geleid dat 154 locaties zijn afgestreept als spoedlocatie, meestal omdat de locaties volgens de gemeenten al afdoende zijn onderzocht en verder onderzoek niet nodig is.

Vanuit de 'niet-spoedlijst' zijn 56 locaties toegevoegd. Verder zijn ook 144 'nieuwe locaties' als potentiële spoedlocatie opgevoerd. Samen dus extra 200 locaties. Voor 175 locaties is dat gedaan omdat volgens de provincie in de afgelopen jaren een beschikking 'Ernstig, Spoed' op de locatie is afgegeven (humaan, ecologisch of verspreidingsrisico). Mogelijk kan een deel van de 144 'nieuwe locaties' alsnog aan een vermelding uit het HBB worden gekoppeld.

De provincie Gelderland wil de gemeenten ook na 1 oktober 2007 nog de gelegenheid geven de locaties op de lijst te beoordelen en heeft het PRISMA-projectteam verzocht de website www.spoedlocaties.nl daarvoor in de lucht te houden.

5.1.5

GRONINGEN

De provincie Groningen heeft de tabel met de geselecteerde spoedlocaties voorgelegd aan de gemeenten en hen tevens gevraagd om nog ontbrekende potentiële spoedlocaties aan de lijst toe te voegen. Van de 25 gemeenten hebben 16 gemeenten de lijsten nagelopen en becommentarieerd. De provincie heeft vervolgens nog een controle uitgevoerd op de informatie in GLOBIS en het provinciale NAZCA. Bij de 9 gemeenten die de lijsten niet hebben gecontroleerd, heeft dus alleen de provinciale controle plaats gevonden. Groningen heeft separaat een bestand met NAVOS-locaties aangeleverd (54 locaties), waar ook een vervolgonderzoek nodig is. Op grond van de informatie van de gemeenten en de eigen controle door de provincie, zijn 154 locaties afgevoerd als mogelijke spoedlocatie. Op grond van de informatie van de gemeenten zijn 20 locaties als nieuwe, potentiële spoedlocaties opgevoerd. Het betreft in hoofdzaak locaties waar uit bodemonderzoek is

gebleken dat sprake is van een (mogelijk) ernstig en omvangrijk geval van bodemverontreiniging, waar mogelijk risico's aan de orde zijn. De lijst met nieuwe locaties is eerst ter beoordeling aan het PRISMA-team voorgelegd, waarna nog enige mutaties hebben plaats gevonden.

5.1.6

LIMBURG

De provincie Limburg heeft de lijsten per gemeente laten controleren door twee adviesbureaus. Daarbij is gekeken naar de bij de gemeenten beschikbare informatie over de locaties. Vanuit de 'niet-spoedselectie' zijn 8 locaties met argumentatie toegevoegd en 33 locaties zijn als 'nieuwe locaties' opgevoerd. Er zijn in Limburg 130 locaties afgevoerd als spoedlocatie, doorgaans omdat ze al voldoende zijn onderzocht. Voor drie gemeenten moet de beoordeling nog worden uitgevoerd. De provincie Limburg is van plan om de beoordeling in deze gemeenten alsnog voor 1 januari 2008 uit te voeren.

5.1.7

NOORD-BRABANT

De provincie Noord-Brabant heeft eerst de lijst nagelopen op een juiste koppeling met GLOBIS en op grond daarvan de lijst verbeterd, maar geen locaties afgevoerd. Vervolgens is de lijst voorgelegd aan de gemeenten. Van de 68 gemeenten hadden op 1 oktober 2007 36 gemeenten de lijsten bekeken en bewerkingen uitgevoerd. Uitkomst van de beoordeling was, dat 40 'nieuwe' locaties werden opgevoerd en 643 locaties uit 'niet-spoed'. Een gemeente heeft zijn complete werkvoorraad opgevoerd als spoedlocatie, een andere gemeente een groot deel daarvan. Verder werden 253 locaties van de spoedlijst geschrapt.

In de provincie Noord-Brabant is recent een onderzoek uitgevoerd vanwege de Kaderrichtlijn Water naar de mogelijke puntbronnen die een bedreiging zouden kunnen vormen voor de drinkwaterwingebieden. Daardoor zijn 297 locaties op basis van de SUBI-code aan de spoedlijst toegevoegd (als onderdeel van de 643 locaties uit 'niet-spoed').

De provincie Noord-Brabant wil de gemeenten nog tot 1 november 2007 de tijd geven de lijst met spoedlocaties te beoordelen en maakt daarvoor gebruik van de website.

5.1.8

NOORD-HOLLAND

De provincie Noord-Holland heeft eerst zelf extra locaties toegevoegd. Het HBB van de provincie was bij de eerste selectie nog onvolledig en is met extra inventarisaties verder aangevuld. Op de aanvullende HBB's zijn vervolgens de selectiecriteria toegepast. Nog altijd zijn de HBB's echter niet helemaal volledig. Daarom heeft de provincie literatuuronderzoek gedaan naar mogelijk missende 'grote' locaties. Verder is in GLOBIS gekeken welke locaties op grond van uitgevoerd onderzoek als 'spoed' kunnen worden gekwalificeerd.

Vanuit de niet-spoed locaties zijn 344 locaties toegevoegd, waarvan 312 met als reden: "Uit de controle in GLOBIS is gebleken dat deze locatie mogelijk spoedeisend is. Aandachtspunt in de controle voor de gemeente". De overige locaties zijn door de gemeenten toegevoegd of zijn naar voren gekomen uit het literatuuronderzoek. Verder zijn 300 'nieuwe locaties' toegevoegd, waarvan 137 met de standaardomschrijving: "De locatie is na onderzoek beoordeeld als (potentieel) urgent. Er is echter geen SUBI aan de locatie verbonden.

De locatie is toegevoegd als aandachtspunt in de controle” (door de gemeenten). Bij de nieuwe locaties staan ook 77 locaties met de omschrijving “Locatie met beschikking ‘Urgent, ...die nog (aanvullend) gesaneerd moet worden”. De overige ‘nieuwe locaties’ zijn door de gemeenten opgevoerd of afkomstig uit het literatuur- en dossieronderzoek van de provincie.

Van de 57 gemeenten in de provincie Noord-Holland hadden op 1 oktober 2007 27 gemeenten de beoordeling ook uitgevoerd en de uitkomsten daarvan op de website ingevuld. Daarentegen hadden 30 gemeenten op 1 oktober nog niets ingevuld. De provincie Noord-Holland wil de noodzaak van beoordeling nogmaals bij de gemeenten onder de aandacht brengen en hen tot 15 november 2007 de tijd geven om deze alsnog uit te voeren.

5.1.9

OVERIJSSSEL

De provincie Overijssel heeft eerst een controle uitgevoerd om de koppeling tussen het HBB en dus de spoedselectie en GLOBIS te controleren. Vervolgens is in GLOBIS gezocht naar locaties die wel een SUBI-code hebben, maar die niet aan het HBB zijn gekoppeld en mogelijk onterecht niet als potentiële spoedlocatie zijn geselecteerd. Van de meeste locaties die op grond hiervan zijn geselecteerd zijn de dossiers nader beoordeeld. Waar uit het dossier bleek dat het mogelijk om een spoedlocatie ging, is de locatie als potentiële spoedlocatie aan de lijst toegevoegd.

Vervolgens zijn de lijsten voorgelegd aan de gemeenten, aan wie gevraagd was daarvoor de laatste week van september te reserveren. Daaraan voorafgaand zijn de gemeenten tijdens een plenaire bijeenkomst geïnformeerd over de doelstellingen van het project en over hoe de beoordeling het beste kon worden uitgevoerd. De controle is door 16 gemeenten uitgevoerd; bij 4 gemeenten was dat op 1 oktober 2007 nog niet gelukt. Van de spoedlocaties zijn 206 locaties als ‘onterecht spoed’ afgevoerd en 88 locaties zijn uit de ‘niet-spoed selectie’ toegevoegd. Bij de beoordeling zijn in de gemeenten Steenwijkerland en Kampen bij in totaal 18 locaties wel fouten gemaakt, zo is door het PRISMA-team geconstateerd. Deze locaties zijn daardoor ten onrechte als spoedlocaties geselecteerd. Verder zijn 176 locaties als nieuwe locaties opgevoerd, waarvan 148 locaties afkomstig zijn uit GLOBIS en geen koppeling hebben met het HBB (148 keer). De resterende locaties zijn door de gemeenten zelf toegevoegd en per locatie goed beargumenteerd.

5.1.10

UTRECHT

De provincie Utrecht heeft zelf en in overleg met de gemeenten de spoedlijsten gecontroleerd en waar nodig ook aangevuld. Er zijn 122 locaties afgevoerd, grotendeels omdat ze toch al voldoende zijn gesaneerd of onderzocht, dan wel niet (meer) relevant zijn. De argumentatie is per locatie op de website geplaatst. Verder zijn vanuit ‘niet-spoed’ 46 locaties toegevoegd, waaronder 7 locaties op grond van het onderzoek naar de puntbronnen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). Anders dan in Noord-Brabant zijn de locaties stuk voor stuk nagelopen op relevantie. Omdat de locaties zowel door de provincie als de gemeenten zijn nagelopen, wordt in Utrecht goed zichtbaar dat de bij de gemeenten beschikbare aanvullende informatie vaak sterk afwijkt van wat in GLOBIS is ingevuld. Tot slot zijn 21 nieuwe locaties opgevoerd, waarvan opnieuw 7 vanwege de KRW. Het zijn deels meldingen van nog niet onderzochte en mogelijk ernstige gevallen.

In reactie op de in PRISMA gemaakte selectie heeft de provincie Utrecht opgemerkt, dat een aantal omvangrijke VOCL-verontreinigingen ontbreken. De oorzaak hiervan is, dat de vermeldingen voor deze locaties in het HBB niet volledig zijn en daardoor niet aan de

criteria voldoen die bij de selectie zijn gesteld. Om dergelijke locaties alsnog te kunnen toevoegen aan de selectie stelt de provincie Utrecht voor om GLOBIS na te lopen op verontreinigingen met VOCL en Cyanide en de dossiers van de locaties die daaruit voortkomen alsnog te beoordelen op mogelijke spoed. Zelf heeft de provincie op deze manier een aantal locaties opgespoord en aan de lijst met spoedlocaties toegevoegd.

5.1.11

ZEELAND

De gemeente Zeeland heeft een bestaande uitwisseling met de gemeenten en kon dus ook betrekkelijk snel een beoordeling door de gemeenten laten uitvoeren. Alle gemeenten hebben de lijst bekeken en locaties afgestreept of toegevoegd. Totaal zijn 159 locaties afgevoerd omdat ze al voldoende zijn onderzocht of gesaneerd, of omdat de 'spoedactiviteiten' niet op de locatie hebben plaats gevonden. Vanuit de 'niet-spoedlocaties' zijn 96 locaties als 'spoed' aangemerkt, waarvan een belangrijk deel door één gemeente, meestal vanwege een SUBI-code op de locatie of een aanstaande 'dynamische ontwikkeling'. Verder zijn 42 locaties gemotiveerd als nieuwe locaties aan de lijst toegevoegd.

5.1.12

ZUID-HOLLAND

De provincie Zuid-Holland beschouwt de gemaakte eerste selectie als het uitgangspunt voor verder onderzoek. Zuid-Holland had begin 2007 al een met SUBI+ vergelijkbare selectie laten uitvoeren en aan de hand van die selectie een aantal vervolgstappen gezet, met als doel (1) een uitwisselingstructuur te realiseren met de gemeenten en milieudiensten en (2) de spoedlocaties voor 2015 gesaneerd dan wel beheerst te hebben. Aan de selectie is aanvullende informatie gekoppeld uit de BSB-kwartaalrapportage, GLOBIS, (voor zover mogelijk) de gemeentelijke BIS-en en de ligging in landelijk of stedelijk gebied, project- of programmameente. Aan de lijsten zijn ook nog 41 locaties toegevoegd die vanuit de KRW-doelen zijn geselecteerd.

De lijsten zijn aan de gemeenten voorgelegd, uitgezonderd de gemeenten die onder de DCMR vallen, en aan hen is verzocht de informatie te controleren en koppelingen met het gemeentelijke BIS na te gaan. Aan de programmameenten is verzocht de locaties waarvan nog geen onderzoek bekend is op te nemen in hun ISV-programma. De provincie Zuid-Holland is van plan zelf historisch en oriënterend onderzoek uit te voeren op de locaties in het landelijk gebied en het stedelijk gebied van de projectgemeenten. Om de 2015-doelstelling te halen is Zuid-Holland voorstander van een voortvarende aanpak, waarbij voor zover mogelijk de locaties met spoed humaan naar voren zullen worden gehaald.

Zuid-Holland heeft geen gebruik gemaakt van de website www.spoedlocaties.nl.

De provincie is van mening dat de discussie in het PRISMA-project te veel gericht is op uniformiteit ten behoeve van de budgetverdeling en te weinig op het halen van de 2015-doelstelling. Zuid-Holland vindt dat de bevoegde overheden de vrijheid moeten hebben om zelf locaties op of af te voeren, overeenkomstig de afspraken die in de eigen werkprogramma's zijn gemaakt. Daarom heeft Zuid-Holland zich in de discussie op 9 oktober 2007 over de grootst gemeenschappelijke deler van de locaties afzijdig gehouden.

5.2

ONDERSTEUNING

Het PRISMA-projectteam heeft de provincies ondersteund bij het uitvoeren van de beoordeling. De volgende punten kwamen daarbij aan de orde:

- Vragen over de 'rechtmatigheid' van het opvoeren van een bepaalde locatie of een groep locaties.

- Het omwerken van bestanden met de door de gemeenten uitgevoerde beoordelingen naar een format dat in de database 'onder' de website kon worden ingelezen.
- Het geven van nadere informatie aan gemeenten over de doelstelling van het PRISMA-project.
- Het verwerken van aanvullingen op het HBB van de provincies en het opnieuw toepassen van de selectie op het aangepaste bestand.
- Het beantwoorden van vragen over het 'niet werken' van de website, wat overigens meestal een gevolg bleek van het tegelijkertijd inloggen van een gemeente en een provincie onder dezelfde toegangscode, het gebruiken van verkeerde toegangscode of het niet aanvaarden van zogenaamde 'cookies' door het provinciale netwerk. Verder zijn op de website ook enige aanpassingen doorgevoerd om deze beter toegankelijk en 'sneller' te maken.
- Het herstellen van fouten in de beoordeling, meestal omdat per abuis op de 'knop' voor het toevoegen of afvoeren van een spoedlocatie was gedrukt of omdat later alsnog tot een ander inzicht werd gekomen.

5.3

VOORBEELDEN VAN ARGUMENTEN "SPOED" OF "GEEN SPOED"

Ter illustratie van de werkwijze zijn hierna meerdere voorbeelden opgenomen van de informatie die zowel door provincies als gemeenten op het tabblad 'Beoordeling' is toegevoegd.

5.3.1

TOEVOEGEN VAN SPOEDLOCATIES

Locaties zijn meerdere keren door gemeenten aan de lijst met spoedlocaties toegevoegd, omdat volgens hen de informatie in GLOBIS niet zou kloppen.

- Provincie e-mail 4-10-2006: uit te voeren acties: NO actualiseren, beschikking E/S., SO in combinatie met SP, beschikking SP. Gemeente: de locatie betreft het adres Dronterweg 29, voormalige Groenvoerdrogerij. In het kader van de herontwikkeling van het terrein dient een actualiserend nader bodemonderzoek te worden uitgevoerd inclusief saneringsplan. Gelet op informatie uit het vorige nader bodemonderzoek uit 2001 is de verwachting dat er sprake is van een ernstig, mogelijk spoedeisend geval. De codering in GLOBIS (voldoende onderzocht/gesaneerd) is onjuist.

Wanneer het niet duidelijk is of de locatie wel of niet als een mogelijk spoedeisende locatie moet worden beschouwd, bijvoorbeeld omdat niet duidelijk is of de 'spoed-activiteit' wel of niet heeft plaats gevonden, dan is de locatie op de lijst blijven staan. Anderzijds kan de gemeente ook een bepaald vermoeden bevestigen.

- Op de locatie is nu een restaurant/winkel voor buitenlands voedsel gevestigd. De gemeente kan niet achterhalen of hier daadwerkelijk een stomerij heeft gezeten.
- Metaaloppervlaktebehandeling middels ontvetten

Vaak is uit het uitgevoerde onderzoek duidelijk geworden dat een locatie inderdaad moet worden opgevoerd als een spoedlocatie. Dat kan zowel een historisch onderzoek als een bodemonderzoek zijn.

- HO gedaan. Aanvullend NO is nodig. Op de locatie zijn 4 tanks aanwezig.
- Meer dan 6.000 m³ grondwater verontreinigd met VOCL boven interventiewaarde.

Vanuit de zogenaamde 'niet-spoedlocaties' zijn veel locaties door de gemeenten alsnog opgevoerd, omdat de locatie als gevolg van de toegepaste criteria ten onrechte buiten de selectie was gevallen. Het bedrijf kan lange tijd zonder een Hinderwetvergunning actief zijn geweest, het HBB is onvolledig of er is aanvullend literatuuronderzoek gedaan waarbij het om een grote fabriek bleek te gaan.

- Betreft CETABEVER. Deze locatie staat erg onvolledig in het HBB, waardoor de locatie niet als spoedlocatie uit de PRISMA-selectie naar voren is gekomen.
- In de enquête van de Economisch Technologische Dienst uit 1966 staat 'N.V. De Cirkel' ook vermeld als fabrikant van stalen meubels met 200-500 werknemers. Toegevoegd vanwege de omvang van de activiteit.
- Van 1965 tot 1995 metaalwarenindustrie op 1 vergunning. Dat is 30 jaar.
- Het betreft de oude afvalwaterzuiveringsinrichting van de gemeente Oss. Middels vloeivelden en vergisting werd het slib gedroogd.

Dat de locatie in het verleden al is gesaneerd of onderzocht, wil niet altijd zeggen dat de locatie daarom niet meer als spoedlocatie zou moeten worden gehandhaafd. Als reden wordt dan opgevoerd dat het uitgevoerde bodemonderzoek beperkt is gebleven tot een deel van het terrein, de sanering nog uit de 'oertijd' van de bodemsaneringsoperatie stamt of er onduidelijkheid is over de status van de locatie.

- In 1996 is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op het achterterrein, Lankelma, rapportnummer 96.162, d.d. 26 juni 1996 + aanvullend onderzoek Lankelma, rapportnummer 96.162-2, d.d. 12 juli 1996. Conclusie achterterrein is licht tot ernstig verontreinigd met zware metalen en PAK. De rest van de locatie is niet onderzocht.
- Voormalige gasfabriek. Eerste onderzoek op deze locatie dateert uit 1981. Is de status nog altijd urgent? Moet er nog gesaneerd worden?
- De gasfabriek is in de jaren 60 gesloten. Eind jaren 80 is het terrein gesaneerd. Dit is niet goed gegaan, de restverontreiniging wordt nu gemonitord. Gegevens over omvang van de restverontreiniging ontbreken bij de gemeente.

Tot slot wordt soms ook een beroep gedaan op de eigen expertise of het eigen 'gevoel' om een locatie als spoedlocatie te kunnen opvoeren.

- Gevoelsmatig geselecteerd. Zie ook Prior van Milstraat 107-115.

5.3.2

AFSCHRIJVEN VAN SPOEDLOCATIES

Voor het afvoeren van locaties van de spoedlijst worden ook verschillende argumenten gebruikt. In meerdere gevallen wordt door de gemeenten geconstateerd dat de activiteit zoals die in het HBB wordt beschreven niet op de locatie heeft plaats gevonden.

- Autobedrijf met garagewerkzaamheden geen spuitactiviteiten. Nu aan de Nijverheidsweg, dit is het oude adres.
- UBI-omschrijving is ten onrechte natwasserij; moet chemische wasserij zijn. Tijdens VO is in 2001 specifiek gekeken naar oplosmiddelen in het grondwater: niet aangetroffen. Geen spoed.
- Betreft gasreducerstation (tevens in het verleden) en dus geen gasfabriek.
- Er heeft geen houtconservering plaatsgevonden. Huidige werkzaamheden autospuiterij.

Een tweede belangrijke reden is dat de locatie al voldoende is onderzocht of gesaneerd. Soms wordt daarbij informatie tot het niveau van boorpunten vermeld en dus behoorlijk tot in detail ingezoomd op de locatie.

- Voldoende gesaneerd c.q. risicobron niet (meer) aanwezig
- De Klinker BV, 20 m3 ondergrondse dieseltank gereinigd en verwijderd op 19-08-1998, kleine verontreiniging aangetroffen + verwijderd, certificaatnummer: Y781. Goed gesaneerd. Geen aanwijzingen voor een ondergrondse benzinetank. Verkeerd ingevoerd vanuit de Historie.
- Grondverontreiniging met Zn en Cu volledig tot onder s afgeperkt: alleen ter plaatse van boring 11 verontreiniging boven i (enkele kuubs): geen ernstig geval van bodemverontreiniging

Een dergelijke gedetailleerde beoordeling heeft niet voor alle locaties plaats gevonden. Veel spoedlocaties zijn gehandhaafd zonder dat er een nadere argumentatie is toegevoegd. Anderzijds hebben een aantal provincies en gemeenten ook zonder toelichting of alleen met een standaardargumentatie locaties aan de spoedlocaties toegevoegd.

HOOFDSTUK

6 De resultaten

6.1 RESULTATEN OP EEN RIJ

Op 1 oktober 2007 is de balans opgemaakt van de selectie en de daarna uitgevoerde beoordeling door provincies en gemeenten. De resultaten zijn opgenomen in tabel 12. De tabel bevat dus niet de resultaten die na 1 oktober nog bij het PRISMA-team zijn binnen gekomen of op de website zijn bijgewerkt.

Tabel 12: Resultaten na beoordeling

Provincie	Spoed1	Af	Toegevoegd		Spoed2	%
			<i>Niet-spoed</i>	<i>Nieuw</i>		
						<i>2/1</i>
Drenthe	356	65	0	19	310	87%
Flevoland	231	74	0	8	165	71%
Fryslân	417	72	1.671	27	2.043	490%
Gelderland	1.606	149	56	144	1.662	103%
Groningen	344	154	0	74	264	77%
Limburg	1.072	123	8	33	990	92%
Noord-Brabant	2.003	253	643	40	2.433	121%
Noord-Holland	793	167	344	300	1.270	160%
Overijssel	565	206	88	174	621	110%
Utrecht	697	122	46	21	642	92%
Zuid-Holland	1.492	0	0	0	1.492	100%
Zeeland	449	159	96	42	428	95%
Totaal	10.025	1.544	2.952	887	12.320	123%

De kolom 'Spoed1' geeft de aantallen na de eerste SUBI+ selectie. De kolommen 'Af' en 'Toegevoegd' geven het aantal locaties dat bij de beoordeling van de lijst door de provincies en gemeenten respectievelijk als potentiële spoedlocatie is afgevoerd of toegevoegd. Bij de toegevoegde locaties is een onderscheid gemaakt tussen de locaties die uit de 'niet-spoedlijst' en als 'nieuwe locatie' zijn toegevoegd. Uiteindelijk resulteert dat in de aantallen die in de kolom 'Spoed2' staan: de spoedselectie na beoordeling door provincies en gemeenten.

Uit de beschrijving in het vorige hoofdstuk werd al duidelijk dat de provincies niet allemaal op dezelfde manier met de selectie en de beoordeling zijn omgegaan. De cijfers bevestigen dat beeld.

De sterke toename wordt veroorzaakt doordat op grote schaal locaties zijn toegevoegd waar op grond van enige vorm van onderzoek kan worden gesteld, dat vervolgonderzoek noodzakelijk is en dus niet op voorhand met zekerheid kan worden gesteld dat geen sprake is van een spoedlocatie.

Ook in Noord-Holland is het aantal spoedlocaties sterk gegroeid, maar daar wordt de stijging vooral verklaard door de 'gaten' in het HBB, waardoor de eerste selectie te beperkt was en vanuit GLOBIS alsnog veel locaties zijn toegevoegd. Overigens wordt verwacht dat wanneer alle gemeenten de beoordeling hebben voltooid nog veel locaties zullen afvallen. De stijging in Noord-Brabant komt vooral door het toevoegen van locaties uit het project 'Brabant Water' (Kaderrichtlijn Water).

Flevoland en Groningen laten de sterkste daling van het aantal spoedlocaties zien. Voor Flevoland valt dat te verwachten, gezien de recente historie van de meeste bedrijven. In Groningen is de daling vooral het gevolg van een uitvoerige beoordeling door de provincie en de gemeenten, waardoor veel locaties zijn afgevallen, terwijl maar weinig nieuwe locaties naar voren kwamen. Bij de resterende provincies varieert het percentage van 87% in Drenthe tot 110% in Overijssel. De percentages zijn ook in deze provincies nauw gerelateerd aan de manier waarop de beoordeling is uitgevoerd, zoals in hoofdstuk 5 is beschreven.

Algemeen wordt uit de cijfers afgeleid, dat een grondig uitgevoerde beoordeling (zowel bij het wegstrepen als het toevoegen van locaties) als nettoresultaat een beduidende daling van het aantal potentiële spoedlocaties tot gevolg heeft. Daarom is het ook belangrijk dat de termijn voor het beoordelen van de lijst met spoedlocaties wordt verlengd.

6.2

BESPREKING RESULTATEN PLENAIR

Op 9 oktober 2007 zijn in Amersfoort de uitkomsten van selectie en beoordeling met de provincies in een plenaire vergadering besproken. De bespreking spitste zich toe op de verschillen tussen de provincies en de mogelijk nog ontbrekende groepen locaties.

Het betreft de volgende punten:

- de toevoegingen van de provincie Fryslân;
- het opvoeren van NAVOS-locaties;
- het opvoeren van de KRW-locaties;
- het toevoegen van locaties op grond van een 'standaardargumentatie';
- het opvoeren van locaties met een onvoldoende of niet legitieme argumentatie;
- het 'herstellen van fouten';
- het mogelijk ontbreken van asbestlocaties.

Tijdens de bespreking van deze punten is gezocht naar de 'grootste gemeenschappelijke deler' op basis waarvan de door de provincies beoordeelde lijsten onderling goed kunnen worden vergeleken. De locaties die niet onder de 'grootste gemeenschappelijke deler' vallen, worden niet verwijderd maar op een 'reservelijst' geplaatst.

6.2.1

LOCATIES MET EEN STANDAARDARGUMENTATIE

In enkele provincies zijn locaties als spoedlocatie opgevoerd op grond van geautomatiseerde selecties die gemaakt zijn op GLOBIS of andere systemen en waarbij de details van de locaties verder niet zijn bekeken. Wanneer het gaat om locaties waar duidelijk sprake is van een spoedlocatie, zoals bij een afgegeven beschikking, dan zijn de locaties terecht opgevoerd. Wanneer de selectie alleen is uitgevoerd op grond van een SUBI-code of een uitspraak

‘spoed’ op basis van een onderzoek waar dat nog niet aan de orde kan zijn, zoals een historisch onderzoek, dan zijn de locaties ten onrechte toegevoegd.

Besloten wordt om locaties die door middel van een geautomatiseerde actie aan de spoedlijst zijn toegevoegd, zonder dat daarbij meer gedetailleerd naar de individuele locatie is gekeken (dossiers) en waar niet een beschikking ‘spoed’ is afgegeven, niet op de spoedlijst te plaatsen, maar in het ‘reservebestand’ op te nemen.

6.2.2

TOEVOEGINGEN PROVINCIE FRYSLÂN

De provincie Fryslân heeft een groot aantal locaties aan de spoedselectie toegevoegd, omdat Fryslân van mening is dat de selectiemethode voor Spoed1, die op de vergadering van 24 mei 2007 door de provincies was geaccordeerd, toch te selectief is en locaties zouden worden gemist. De overige provincies vinden dat de redenen die door de provincie Fryslân voor het opvoeren van de locaties worden genoemd, niet afdoende zijn. Afgesproken wordt dat de locaties die door de provincie Fryslân zonder specifieke argumentatie zijn toegevoegd weer van de spoedlijst zullen worden gehaald en op de ‘reservelijst’ worden gezet.

6.2.3

DE NAVOS-LOCATIES

De provincie Groningen heeft 54 stortplaatsen uit het project NAVOS opgevoerd als potentiële spoedlocatie, omdat op deze locaties nog een vervolgonderzoek nodig is (nader onderzoek). Op geen van deze locaties is echter aangetoond dat het om een (mogelijke) spoedlocatie gaat. Het feit dat een vervolgonderzoek nog nodig is, wordt door de vergadering als onvoldoende reden beschouwd voor het opvoeren van de locaties. Daarom wordt besloten deze locaties niet als nieuwe spoedlocaties te beschouwen en dat deze locaties apart inzichtelijk moeten worden gemaakt.

6.2.4

DE KRW-LOCATIES

Vanwege de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn in meerdere provincies inventarisaties uitgevoerd van mogelijk puntbronnen waarvan de verontreiniging mogelijk een bedreiging zou kunnen vormen voor de drinkwaterwingebieden. De provincies Noord-Brabant en Utrecht hebben de locaties uit deze inventarisaties aan de lijst met spoedlocaties toegevoegd, maar wel op een zeer verschillende manier. In Brabant is een selectie gemaakt van alle SUBI-locaties bij een drinkwaterwingebied en deze locaties zijn allemaal aan de spoedselectie toegevoegd, inclusief alle benzinepompiinstallaties. In Utrecht is een veel meer gerichte inventarisatie uitgevoerd, waarbij per locatie is gekeken naar de daadwerkelijke bedreiging vanuit de potentiële bron. Zo zijn in Utrecht de benzineservicestations niet meegenomen, omdat een verontreiniging met minerale olie eigenlijk nooit een probleem voor de drinkwaterwinning vormt. De nadruk is in Utrecht gelegd op VOCL en cyanides.

De aanpak van de KRW-locaties in Utrecht sluit aan bij de gevraagde individuele beoordeling van de locaties, terwijl de aanpak in Noord-Brabant vooralsnog wordt geschaard onder de noemer van de toevoegingen op grond van een ‘standaardargumentatie’. De locaties die door Noord-Brabant zijn toegevoegd, worden daarom niet gehandhaafd op de centrale lijst, maar apart geplaatst. De door Utrecht opgevoerde KRW-locaties kunnen wel worden gehandhaafd.

6.2.5 ONVOLDOENDE OF NIET-LEGITIEM BEARGUMENTEERDE LOCATIES

Stelregel is, dat een locatie die als mogelijke spoedlocatie aan de selectie wordt toegevoegd van een voldoende argumentatie moet worden voorzien. Locaties kunnen niet zonder argumenten als een potentiële spoedlocatie worden opgevoerd.

Het moet immers duidelijk zijn waarom van de gemaakte selectie wordt afgeweken. Dat gemeenten hun complete werkvoorraad toevoegen, zonder dat per locatie een beoordeling op spoed heeft plaats gevonden, wordt als niet legitiem beschouwd. Afgesproken is dat locaties zonder argumentatie of met een ongeldige argumentatie weer van de lijst kunnen worden afgevoerd.

6.2.6 FOUTEN IN DE BEOORDELING

Door het PRISMA-projectteam is vastgesteld dat door provincies of gemeenten in enkele gevallen fouten zijn gemaakt bij de beoordeling van de locaties. In de argumentatie staat dan bijvoorbeeld heel duidelijk dat een locatie kan worden geschrapt, maar de locatie is wel als 'spoed' gehandhaafd. Er is dan vergeten op de benodigde knop in het formulier te drukken. Het projectteam wordt door de vergadering gemachtigd om deze fouten in de selectie te repareren.

6.2.7 ASBESTLOCATIES

Aan de orde kwam de vraag of de asbestlocaties wel in de spoedselectie zitten en of deze nog moeten worden toegevoegd. De bedrijven waarvan bekend is dat zij (mogelijk) op enige schaal asbest hebben verwerkt, zijn in de spoedselectie opgenomen. Door het PRISMA-projectteam is daar nog een extra beoordeling op uitgevoerd (zie paragraaf 2.2.2). De overige asbestlocaties worden op voorhand niet als een mogelijke spoedlocatie beschouwd. De asbestwegen vallen niet onder de Wet bodembescherming, maar onder het Besluit asbestwegen, waar sprake is van een specifieke aanpak die niet met de 'bodemaanpak' kan worden vergeleken. Ten slotte zijn er de locaties die op grond van een asbestkansenkaart als 'asbestverdacht' worden beschouwd. Bij het gros van deze locaties, zoals woonwijken gebouwd in de periode 1955-1980, is deze verdenking zeer prematuur en de kans dat op deze locaties sprake is van een spoedeisende bodemverontreiniging is erg klein. Wanneer sprake is van een overschrijding van de norm, volgt voor deze locaties ook een specifieke risicobeoordeling.

Dat de 'asbestbedrijven' in de selectie zijn opgenomen wordt als voldoende beschouwd.

6.2.8 CONCLUSIE

De vergadering van de verzamelde provincies heeft op 9 oktober 2007 het PRISMA-projectteam gemachtigd om de in de bovenstaande paragrafen genoemde aanpassingen in de bestanden door te voeren. Met het doorvoeren van de aanpassingen zal worden gewacht tot de provincies hebben aangegeven klaar te zijn met de beoordeling van de locatie, zodat ook duidelijk een onderscheid kan worden gemaakt tussen de individueel beoordeelde locaties en de locaties met alleen een standaardargumentatie. De locaties die niet onder de 'grootst gemeenschappelijke deler' worden geschaard, zijn in de bestanden gemarkeerd. Op grond van het doorvoeren van de hiervoor genoemde aanpassingen, is een derde bestand (Spoed3) gevormd, dat als de 'grootst gemeenschappelijke deler' kan worden beschouwd.

6.3

RESULTATEN NA BEWERKING

Wanneer de mutaties zoals in de vorige paragraaf beschreven zijn uitgevoerd, ontstaat het volgende beeld van de aantallen potentiële spoedlocaties per provincie.

Tabel 13: Aantal potentiële spoedlocaties na overeengekomen mutaties

Provincie	Spoed1	Af	Toegevoegd		Spoed3	%
			<i>Niet-spoed</i>	<i>Nieuw</i>		
						<i>2/1</i>
Drenthe	356	65	0	19	310	87%
Flevoland	231	69	0	8	170	74%
Fryslân	417	72	25	15	385	92%
Gelderland	1.606	149	56	144	1.662	103%
Groningen	344	154	0	20	210	61%
Limburg	1.072	123	8	33	990	92%
Noord-Brabant	2.003	253	136	40	1.926	96%
Noord-Holland	793	167	307	300	1.233	155%
Overijssel	565	206	70	174	603	107%
Utrecht	697	122	46	21	642	92%
Zuid-Holland	1.492	0	0	0	1.492	100%
Zeeland	449	159	56	42	388	86%
Totaal	10.025	1.539	696	816	10.011	99%

Bovenstaande tabel geeft de 'tussenstand' per 9 oktober 2007, nadat alle tijdens het plenaire overleg overeengekomen mutaties zijn doorgevoerd. Het is een 'tussenstand' omdat er meerdere provincies zijn die de gemeenten nog meer tijd willen gunnen voor het uitvoeren van de beoordeling. Naar verwachting zullen de aantallen voor Noord-Holland nog aanzienlijk veranderen, omdat de locaties alsnog weer worden geschrapt waar na afronding van de beoordeling geen specifieke argumentatie is gegeven voor het opvoeren ervan als nieuwe potentiële spoedlocatie. Als gevolg van een verdere beoordeling door de gemeenten worden ook voor Gelderland en Noord-Brabant uiteindelijk lagere aantallen potentiële spoedlocaties verwacht. Op grond van de aantallen wordt ook duidelijk, dat een grondige en complete beoordeling in de meeste gevallen netto tot een reductie van het aantal locaties leidt, maar dat anderzijds ook altijd enige tientallen locaties worden toegevoegd.

HOOFDSTUK

7

Conclusies en vervolg
van het PRISMA-project

7.1

CONCLUSIES

Op grond van het verloop en de uitkomsten van de eerste fase van het PRISMA-project “Identificatie van daadwerkelijke spoedlocaties” kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Na toepassing van de SUBI+ selectie, de beoordeling door de provincies en gemeenten en het doorvoeren van de op 9 oktober 2007 met de provincies overeengekomen mutaties, telt de lijst met potentiële spoedlocaties 10.011 locaties.
- Het aantal van 10.011 (spoed3 in tabel 13) is een ‘tussenstand’. Ook na 9 oktober 2007 wordt door meerdere provincies nog aan de beoordeling van de locaties gewerkt. Naar verwachting zal de verdere beoordeling nog tot een reductie van het aantal potentiële spoedlocaties leiden.
- Van de potentiële spoedlocaties is de ligging bekend en ook is bekend welke activiteiten op de locatie hebben plaats gevonden. Van ongeveer 70% van de locaties is ook bekend welk vervolgonderzoek nog op de locatie moet worden uitgevoerd, lopend van ‘uitvoeren historisch onderzoek’ tot ‘registratie restverontreiniging’. Naar verwachting kan de koppeling met GLOBIS, waarop het benodigde vervolg is gebaseerd, bij verder onderzoek nog aanmerkelijk worden verbeterd, waarna zal blijken dat van nog meer locaties al onderzoeksgegevens bekend zijn. Voor de meeste ‘ongekoppelde’ locaties zal het vervolg ‘uitvoeren historisch onderzoek’ zijn.
- Het vervolgonderzoek dat bij 70% van de potentiële spoedlocaties bekend is, is bij 17% (ruim 1.200 locaties) ‘uitvoeren historisch onderzoek’. Bij de meeste locaties zal dat betekenen, dat van de locaties nog niet meer bekend is dan een vermelding in het archief, gebaseerd op de inventarisaties ten behoeve van het Landsdekkend Beeld, waaruit blijkt dat op de locatie een potentieel spoedeisende activiteit heeft plaats gevonden. Van de overige 83% van de gekoppelde locaties zijn in enigerlei vorm al onderzoeksresultaten bekend.
- De dekking van de SUBI+ selectie is afdoende, gezien de doelstelling van het PRISMA-project om de meest relevante spoedlocaties voor de provincies te selecteren. Nergens is uit gebleken dat systematisch bepaalde groepen locaties zijn gemist. Door de lijst met geselecteerde locaties aan de provincies en gemeenten voor te leggen, is alles in het werk gesteld om alsnog de ontbrekende locaties boven tafel te krijgen. Geen van de provincies heeft tijdens de bespreking van de resultaten op 9 oktober 2007 op een aanpassing van de selectie aangedrongen. Wel zullen zeker, vooral als gevolg van onvolkomenheden in de HBB's, individuele relevante locaties buiten de selectie zijn gebleven, maar dat is onvermijdelijk. Door de provincie Utrecht is daar ook op gewezen; de provincie miste

met name enkele omvangrijke VOCL-verontreinigingen in de selectie. Door de systemen na te lopen op verontreinigingen van dit type, zijn deze locaties in Utrecht alsnog opgespoord.

7.2

AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG VAN PRISMA

De eerste fase van het PRISMA-project heeft een lijst met de potentiële spoedlocaties van de provincies opgeleverd. Zoals geformuleerd in de opzet van het PRISMA-project, zal in de tweede fase van het project op de in de lijst voor komende locaties vervolgonderzoek worden uitgevoerd. Gezien de uitkomsten van de eerste fase, worden voor de inrichting van het vervolgonderzoek de volgende aanbevelingen gedaan:

- Meerdere provincies willen na 1 oktober 2007 de beoordeling door de gemeenten nog voort zetten. Aanbevolen wordt die mogelijkheid te bieden, omdat gebleken is dat de beoordeling veel aanvullende, bruikbare informatie oplevert en tot een verdere opschoning en aanvulling van de lijst met potentiële spoedlocaties leidt. Aanbevolen wordt om de beoordeling via de website in ieder geval tot 1 januari 2008 mogelijk te maken.
- Aanbevolen wordt om de communicatie en de uitwisseling van informatie ook in het vervolg via de nu in de eerste fase opgebouwde 'kanalen' te laten verlopen, zoals de website www.spoedlocaties.nl en de database met de nu verzamelde informatie. De website heeft in de praktijk goed gewerkt en maakt het mogelijk om verschillende gebruikers met één uniforme dataset te laten werken. Tot die 'kanalen' wordt ook het betrekkelijk intensieve overleg met de vertegenwoordigers van de provincies gerekend, zowel via de website en de helpdesk, als via het periodieke plenaire overleg. Daarmee wordt bereikt dat iedereen steeds goed op de hoogte is van de laatste ontwikkelingen en dat op een grotendeels uniforme wijze aan de identificatie van de spoedlocaties wordt gewerkt.
- Uit de eerste fase blijkt, dat van erg veel potentiële spoedlocaties al gegevens uit onderzoeken, zowel historisch onderzoek als bodemonderzoek, bekend zijn. De gegevens uit al die onderzoeken kunnen als ervaringsgegevens worden gezien, aan de hand waarvan op voorhand al uitspraken kunnen worden gedaan over de kans op en de aard van een mogelijk spoedeisende verontreiniging op de nog niet onderzochte potentiële spoedlocaties. Aan de hand van diepteonderzoek op deze ervaringsgegevens, kan per spoedgroep worden gekomen tot een efficiënte onderzoeksopzet voor de vervolgfase, waarbij het niet nodig zal zijn om alle nog niet afdoende onderzochte locaties alsnog te onderzoeken. Dat lijkt, gezien de qua tijd en geld vereiste efficiënte insteek van het vervolg, een goed alternatief voor het onderzoeken van alle potentiële spoedlocaties. Een voorbeeld van een dergelijk diepteonderzoek kan ook de analyse van alle tot nu toe op humane risico's beschikte locaties zijn. Wel zullen dan ook echt de dossiers van de onderzochte locaties moeten worden bestudeerd. Een databaseanalyse is daarvoor onvoldoende, omdat ook uit de beoordeling van de lijst met potentiële spoedlocaties weer is gebleken, dat de datasets daarvoor niet betrouwbaar genoeg zijn.
- Veel is tijdens de uitvoering van het PRISMA-project gesproken over de wens van de minister van VROM om de humane spoedlocaties in 2010 al grotendeels in beeld te hebben, inclusief het benodigde vervolg op deze locaties. Het is daartoe noodzakelijk dat uit de lijst met potentiële spoedlocaties de locaties met een mogelijk humaan risico naar voren worden gehaald om zo met voorrang te kunnen worden onderzocht. Het is niet goed mogelijk om de SUBI+ selectie nog met nadere criteria uit te breiden, zodat de 'humane spoedlocaties' naar voren worden gehaald. Ook bij een nadere analyse aan de hand van kaartmateriaal met het actuele bodemgebruik, worden vraagtekens geplaatst,

vooral vanwege de betrouwbaarheid van een match tussen de informatie uit enerzijds de provinciale HBB's en GLOBIS en anderzijds de op landelijk niveau geaggregeerde kaarten.

Aanbevolen wordt om het bepalen van een mogelijk humaan risico steeds ter plekke op de locatie vast te laten stellen en deze stap als een van de eerste onderdelen op te nemen in de uitvoering van het historisch onderzoek op de locatie of in de nadere beoordeling van al uitgevoerde bodemonderzoeken. Op die manier wordt ook vastgehouden aan de in de eerste fase uitgevoerde locatiespecifieke beoordeling van de locaties en vermeden dat alsnog een veel minder nauwkeurige modelmatige benadering aan de selectie van concrete locaties wordt toegevoegd.

- Binnen de lijst met potentiële spoedlocaties is nog geen onderscheid gemaakt naar huidige bedrijfsterreinen of locaties die onder een specifiek convenant vallen. Wel wordt geschat dat een aanzienlijk deel van de geïdentificeerde potentiële spoedlocaties op een huidig bedrijfsterrein zal blijken te liggen. Bekend is dat de provincies verschillend denken over het al dan niet uitvoeren van enige vorm van onderzoek op een huidig bedrijfsterrein. Omdat een aanzienlijk deel van het 'probleem' echter toch op een huidig bedrijfsterrein ligt, wordt aanbevolen de huidige bedrijfsterrein wel in het verdere onderzoeksprogramma te handhaven en in ieder geval een historisch onderzoek voor deze locaties uit te voeren. Dat historisch onderzoek kan ook bestaan uit het opvragen en beoordelen van door de bedrijven al uitgevoerd bodemonderzoek, waarna alsnog mogelijk een deel van de locaties van de lijst met potentiële spoedlocaties kan worden geschrapt. Anderzijds kunnen bedrijven, zeker wanneer zij onder het 'Verbond' (Besluit verplicht bodemonderzoek) vallen, op grond van het historisch onderzoek worden gemotiveerd tot vervolgonderzoek in eigen beheer. Bekend is dat het afdwingen van een onderzoek niet zonder meer mogelijk is.
- Aanbevolen wordt niet te lang met het opstarten van de tweede fase van het PRISMA-project te wachten. In de eerste plaats is de tijd beperkt die voor de realisatie van de overeengekomen doelstellingen nog beschikbaar is. In de tweede plaats willen meerdere provincies nu ook daadwerkelijk aan de slag en hebben zij daartoe al programma's opgesteld. Wil de uniforme aanpak in tact blijven, dan zal de tweede onderzoeksfase dus binnen afzienbare termijn moeten worden opgestart. Verder 'leeft' het project nu, vooral door de vaak intensieve beoordeling van de locaties, zowel bij provincies als gemeenten. Van die beleving moet bij de verdere opzet en uitvoering van het project worden geprofiteerd en dat kan wanneer snel met de tweede fase wordt begonnen.
- Voor een succesvolle uitvoering van de tweede fase, waarschijnlijk in de vorm van het samen met de rechtstreekse gemeenten uit te voeren FOCUS-project, wordt aanbevolen een duidelijke doelstelling te formuleren en daar een realistische planning aan te koppelen. Dat zal de motivatie en daarmee ook een vlot verloop van het onderzoek naar de locaties sterk bevorderen. Aanbevolen wordt om in de opzet ook nadrukkelijk de optie van het diepteonderzoek te betrekken, zodat ook altijd kan worden terug gevallen op een scenario waarin nog niet alle locaties zijn onderzocht, of in ieder geval minder dan was voorgenomen, maar al wel onderbouwde en verifieerbare uitspraken kunnen worden gedaan over te verwachten aantallen daadwerkelijke spoedlocaties.
- Het is belangrijk, gezien de beleidsdoelstellingen, dat het onderzoek op de geselecteerde potentiële spoedlocaties een vlot verloop kent en dat de uitkomsten van het onderzoek onderling goed vergelijkbaar zijn en naar vergelijkbare, nog niet onderzochte locaties kunnen worden 'doorvertaald'. Aanbevolen wordt daarom gebruik te maken van de specifieke methoden voor het historisch onderzoek en het bodemonderzoek die in de eerste fase van het PRISMA-project zijn ontwikkeld. Zo zal bij het historisch onderzoek

naar een locatie met opslag van vloeibare brandstoffen de eerste vraag moeten zijn, of op de locatie een totale opslagcapaciteit van meer dan 25.000 liter aanwezig was of niet. Is dat niet het geval, dan is verder onderzoek op de locatie niet nodig en moet met een zeer beknopte verslaglegging kunnen worden volstaan.

Is die opslagcapaciteit wel aanwezig, dan zal het aansluitende bodemonderzoek ook gericht moeten zijn op het al dan niet aanwezig zijn van een drijfslag of een omvangrijke mobiele verontreiniging in het grondwater en niet op zware metalen in de bovengrond. Wel moet per locatie goed worden vastgelegd waarom een locatie wel of niet een spoedlocatie is en moet dit kunnen worden teruggekoppeld naar de totale lijst met potentiële spoedlocaties. Er moet dus sprake zijn van een 'focus op spoed'. Het is belangrijk dat met een dergelijke insteek ook in de aanbestedingen van de onderzoeken terdege rekening wordt gehouden. Het PRISMA-deelproject 4: "Slimme" veldonderzoeksmethode is juist gericht op het onderzoek naar spoed.

- Voor het bereiken van een uniform of althans tussen de provincies onderling goed vergelijkbaar eindresultaat, is het belangrijk dat de onderzoeksinspanningen onderling worden gecoördineerd en dat de resultaten van de onderzoeken worden uitgewisseld. Afspraken over wanneer welk niveau van onderzoek op de potentiële spoedlocaties vereist is, moeten daarvan onderdeel zijn. Daarnaast moet de coördinatie er toe leiden dat een gezamenlijke kennisopbouw tot stand komt en tussen de contactpersonen van de provincies regelmatig overleg plaats vindt. De wens tot coördinatie mag er echter niet toe leiden dat de uitvoering van het project stagneert, omdat de een op de ander zit te wachten. Dat moet gezien de beperkt beschikbare tijd voor de uitvoering van het onderzoek worden voorkomen.
- Een belangrijke reden voor de opzet van het PRISMA-project "Identificatie daadwerkelijke spoedlocaties", is de wens om bij de budgetverdeling voor de periode 2010-2014 tot tussen de provincies goed vergelijkbare overzichten met potentiële spoedlocaties te komen. Bij die budgetverdeling zijn naast de provincies ook de rechtstreekse gemeenten betrokken. De rechtstreekse gemeenten hebben tot nu toe niet deelgenomen aan het PRISMA-project en volgen hun eigen aanpak bij het bepalen van de potentiële spoedlocaties. Gezien de noodzaak om ten behoeve van de budgetverdeling tot onderling goed vergelijkbare overzichten te komen, is het wenselijk de 'PRISMA-aanpak' ook naar de rechtstreekse gemeenten uit te breiden. Voorgesteld wordt om binnen afzienbare tijd te beoordelen welke stappen nodig zijn om de gemeenten in de provinciale aanpak te betrekken en hoe mogelijk in de afgelopen periode ontstane verschillen in aanpak kunnen worden gelijk getrokken. Een belangrijk voordeel van deelname door de rechtstreekse gemeenten is, dat daarmee een grote hoeveelheid extra ervaringsgegevens uit onderzoeken en saneringen voor de provincies beschikbaar komt. Dat zal een nog betere en efficiëntere opzet van het vervolgonderzoek mogelijk maken.
- Aanbevolen wordt te onderzoeken wat de relatie is tussen de Kader Richtlijn Water (KRW) en de lijst met de potentiële spoedlocaties en in hoeverre de identificatie van de daadwerkelijke spoedlocaties kan worden afgestemd op de inventarisatie van de puntbronnen in het kader van de KRW en tot een zo vergelijkbaar mogelijke selectie van locaties kan worden gekomen.